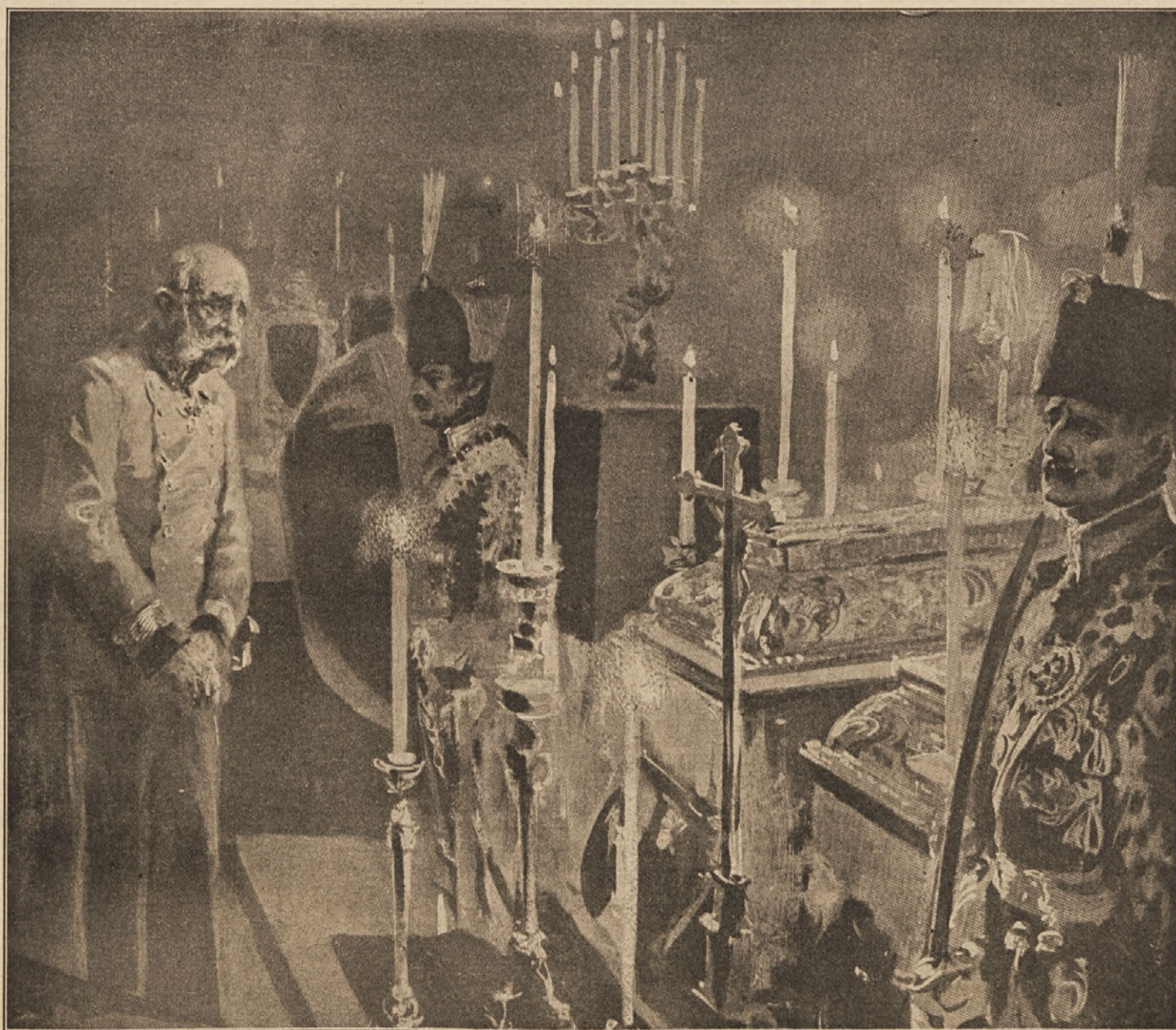

SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK

Naročnina za Avstrograke: 1/2 leta K 2-50, 1/4 leta K 5-—, celo leto K 10-— za Nemčije: " K 3-50, " K 7-—, " K 14-— za ost. inozemstvo: " fr. 4-20, " fr. 8-20, " fr. 16-80 za Ameriko celo leto 3-25 dolarje.		V Ljubljani, v četrtek dne 16. julija 1914. Uredništvo in upravnništvo: Frančiškanska ulica šte. 10, I. nadstropje.		Oglasnina za 6 krat deljeno mm vrsto enkrat 10 v. — Pri večkratnih objavah primeren popust.	
Štev. 29.	Posamezna številka za vinarjev.	Na naročila brez denarja se ne ozira.	Naročnina za dijake in vojake 8 kron.	Leto IV.	
Vsak naročnik dobi letos jeseni brezplačno in poštino prosto ilustriran koledar za l. 1915. Za vsake pol leta plačane naročnine pa ima vsak naročnik pravico do ene slike Prešerna, Jurčiča, Gregorčiča ali Aškerca, če plača 40 vin. za ovoj in poštino za vsako sliko.					

Naročniki „Tednika“ dobe tudi „Knjižnico Sl. Il. Tednika“, 5 elegantno vezanih knjig za samo 8 K in kot nagrado še mnogo drugih knjig po znižanih cenah.

Njegovo Veličanstvo cesar Franc Jožef I. v dvorni župni cerkvi na Dunaju ob krstah prestolonaslednika Franca Ferdinanda in njegove soproge.

➡ **Današnja številka obsega 20 strani.** ➡

*Kaj izmed božjih te stvari
najbolj na svetu veseli? —
Na nebu blagi solnca svit,
na zemlji človek plemenit!*

Jos. Stritar.

JOS. KOSTANJEVEC:

Na kraški postaji.

(Konec.)

II.

Brigada se je vrnil v pisarno. Slabe volje se je zazrl skozi okno, in duša mu je zahrepenla daleč, daleč proč od tega dolgočasnega kraja.

Na žensko, ki je čakala njegove sodbe, se ni niti zmenil več.

»Gospod načelnik!«

Polglasno in plašno se je oglasila ženska v kotu.

»Tiho!«

Ženska se je stresla in vzdihnila. Takoj na to pa se je zravnala in odločno stopila proti vratom. Njena roka je trdo prišla za kljuko. Tedaj se je pl. Brigada zdramil, planil je kvišku in potegnil žensko za ruto nazaj na sredo pisarne.

»Čakaj, coprnica! Ali misliš, da sem tukaj zaradi tebe ali sem zaradi službe! Torej, kako je bilo? Zakaj nimate lista? Kako ste se upali brez lista v vlak? Ali ne veste, da je to kaznivo? Govorite vendar, saframent!«

Naglo so bruhale besede iz njega, med tem ko je njegova roka še vedno držala dolgo ruto in jo stiskala. Njegovo oko pa je gledalo skozi okno v burni metež, ne da bi se bilo ozrlo na trepečočo žensko.

»Gospod načelnik!«

Šele sedaj je popolnoma slišal nje glas. In šele sedaj je popolnoma tudi ženska videla njegov obraz.

Nehote je izpustil nje ruto izmed prstov in obstala sta oba, nekoliko hipov zroča drugi drugemu v oči...

Prva se je zdramila ona. Kakor bi se oddahnila, ko je legel komaj viden zaničljiv nasmeh v desni kot nje ozkih, nekoliko posinjelih ustnic. Za njimi se je zabelila vrsta drobnih, močnih zob, sam sneg, samo srebro. In vse to na precej navadnem, skoro ostarelem obrazu.

Načelnik je pobledel in zdelo se mu je, da so se zgenili njegovi sivi lasje ob sencih. Nemirno se je premaknil, odstopil za korak in se naslonil z desnico ob mizo. Zavezan je bil njegov jezik, nobena beseda ni hotela nanj. Zamislil se je sam sebi. Oj, ko bi ga sedaj videl Čehovin!

Skoro zastokal je...

»Saj smem iti sedaj, gospod načelnik, kaj ne?« se je oglasilo v tistem hipu poltiho in zaničljivo... tako zaničljivo...

Oni se ni ganil.

»Toliko je menda nekdo zaslužil v onih davnih časih, da plačate zanj ta ubogi list od Gorice do tukaj. Ali ne mislite? Kaj, gospod načelnik?«

Stopila je prav tik njega.

»Tako. Pa nikar ne mislite, da hočem s tem buditi vašo vest... ha, ha... vest. Ali jo imate?... Ne?... Jaz menda tudi ne več... In prav je tako... Človek bi se smejal, tako lahko mu je pri srcu... Ali ga imate?... Ne?... Jaz tudi ne, gospod načelnik. Tam nekje med Kostanjevico in Goriškim Gradom je strohnelo v jarku... Ali vas ne veseli to, gospod načelnik?... Da?... Mene tudi, mene tudi. In pa še kako!«

Načelnik se je vedno trdneje oprijemal mize, nohti njegove desnice so se usekali globoko v les. Na uho pa mu je zvenelo še vedno:

»Vam ni prav, gospod načelnik? Saj nisem mislila hudega... pa je že tako... Kadar človek najnedolžneje misli, najhuje piči, kaj ne, gospod načelnik? Vi ste svoj čas tako nedolžno mislili, brez šale, sama nedolžnost vas je bila. Ali morda ne?... Pa ste v vsej tej nedolžnosti pičili... Kakor gad v avgustu ste pičili. Ha, ha!... Pa davno je že od tistikrat, davno. Že skoro več res ni. Pa je vendarle res. In danes to svidenje, to nenadno svidenje! Ali vam morda ni prijetno, gospod načelnik?... Morda se pa odzdaj še večkrat vidiva... Da, da, se še vidiva! Zbogom, gospod načelnik!«

Zašumelo je v sobi, odprla so se vrata. Prepil je zdramil načelnika. Planil je kvišku in proti vratom:

»Nazaj, nazaj!... Slišite, nazaj!«

Toda pred vrati je stal Čehovin sam, visoko zravnčan, s čudovito neumnim nasmehom okoli ust.

Načelnik je odskočil in zaloputnil vrata za seboj...

III.

Čehovin je položil kazalec svoje desne lopate navpično na sredo čela, se obrnil po vojaško na sami peti ter dolgih korakov odjadral skozi izhod v sneg in metež. Cok, cok... cok, cok... je pluskal južni sneg okoli njega in prav do cestnih kantonov, flok, flok... flok, flok, so opletale razcefrane hlačnice okoli suhih njegovih gležnjev. Cok, cok... flok, flok... cok, cok... flok, flok... in že je dohitel žensko sredi pota med postajo in krčmarjem Matijo.

»He, Micka, čakaj malo... čakajte malo... kam tako naglo, saj ne gori voda.«

Ženska se je komaj ozrla in molče nadaljevala svojo pot.

»Vraga, čakajte!... Kdo vam pa kaj hoče?... Neumnost!... Kaj mene briga, kaj sta imela z Brigado!...«

Zasmejal se je in moško stopal zraven nje, z enim očesom škileč nanjo, a z drugim strmeč naravnost v vežo Matijevo. Z desnico je segel v hlačni žep in potresel. Začulo se je iz njega nekaj, kakor bi se tam notri valjalo nekoliko dvajset in med njimi celo svetla kronica. In zarožljaj je še enkrat. Potem je pa dejal:

»Kakor vidiš... vraga, kakor vidite, imam še nekaj cvenka... kakor slišite, sem hotel reči... In vi ste lačni, ne zamerite... Lačni ste, pravim, na obrazu se vam pozna in na hoji. In denarja nimate, sicer ne bi se bili pripeljali črno kakor cigani in ljudje nekrščanski... Jaz ga pa imam, pa ne da bi se bahal z njim, in zato pojdite z menoj, pri Matiji se bo že kaj dobilo...«

Ženska se je ustavila in mu pogledala naravnost v obraz. Potem se je kar molče obrnila in stopala z njim proti gostilni. Čehovin je bil zadovoljen sam s seboj, češ, pa sem le uganil, da je lačna. In sedaj jo napasem kakor svojo kožo in kakor otroke in ženo in gledal bom, kako se bodo brusili nje lepi beli zobje.

Ko sta stopila v vežo, je Matija, mlad, zdrav vdovec, pravkar odpiral steklenico piva in zvečil veliko žemljo, ki pa ni bila prazna. Bog ne zadeni! Iz nje je sililo od vseh strani nekaj rdečega, delikatnega, na debelo podloženega. Tam zadaj za hišo je bilo zrastle in je skakalo lansko leto. In dobro se je bilo zredilo. To je Čehovin vedel, zato se je zasmejal in naročil tudi nekaj takšnega za svojo spremljevalko.

Matija se je pobrisal z mastno svojo desnico preko ustnic in prinesel kakor redkvice rdeče gnjati in zraven še liter terana...

Nato je slonel zibaje se v stolu in s prekrižanimi nogami. Pušil je cigareto in spuščal dim srdito v velikih kolobarjih proti rjavemu stropu. Žensko zraven njega je vino segrelo, nje obraz je rdel in je bil videti mnogo mlajši nego prej. Nekaj simpatičnega je velo od nje, in Čehovin nikakor ni vedel, v katero vrsto bi jo uvrstil. On je razločeval za svojo osebo samo dvoje vrst potujočih žensk: gospe in vlačuge. A tukaj je prišel s svojo razdelitvijo nenadoma v zadrego in ni vedel, kam bi. Nikakor mu mnenje ni hotelo soglašati z resnico in zaradi tega je bil čmeren in sam s sabo nezadovoljen. In vlekel je svoj dim še vedno srditeje in opazoval ves zamišljen svoje razcefrane hlačnice.

Pa tudi Matija ga je začel jeziti. Kardarkoli se je prikazal, mu je namežiknil in se nasmehnil tako neumno kakor še nikoli. Nazadnje je pa celo prisedel in mežikal in mežikal in se smejal, kakor bi bil izumil perpetuum mobile.

Ženska pa je bila sklonjena na krožnik in se ni zmenila ne za enega ne za drugega. Videti je bilo, da ni jedla že dolgo do sitega, zakaj njeni zobje so mleli in zvečili, kakor bi šlo za stavo. Takoj je bil prazen krožnik, in Čehovin je poklical vnovič.

»Pa jejmo... jejte...!« je dejal potem in porinil zopet napolnjeni krožnik pred njo.

In s krožnikom vred je primeknil nehoto bliže nje še svoj stol in zarjul:

»Pa jejmo... jejte — pa pijmo... pijte!«

Izpraznil je hipoma kozarec in tudi njegova soseda se ni branila. Iztegnila je roko, in ko se je pri tem rokav nekoliko skrčil, je zablestela pred Čehovinovi očmi okrogla, kakor sneg bela laketa.

»Vraga, kje je pa to dobila?« je pomislil. »Moja stara nima takšne.«

V veliki zadregi ni vedel, kam bi pogledal. Matijeve vodene oči so mu hudočno mežikale. Udaril bi ga bil. Čemu sedi tukaj, ko ga ni prav nič treba?

»Odkod ste doma, gospodična, ako smem vprašati?« je dejal Matija in nekam čudno poudaril besedo gospodična.

»Doma?... Jaz sem doma... Kje sem že doma?« je odgovorila začudeno in roka se ji je zopet iztegnila po čaši. In zopet tista laketa, okrogla in bela, da je Čehovina zaščemelo v očeh, kakor bi gledal v solnce. »Torej, kje sem doma?« je ponovila zateglo. »Nikjer, prijatelja, in povsod... Včasih pa sem bila doma dobro uro odtod, ako ne zamerita.«

Oba sta se spogledala, Matija in Čehovin, in zmajala neverjetno z glavo.

Toda bodisi kakor hoti, eno je bilo gotovo, ženske se je prijemalo vino. Njene oči so postajale nekam čudno svetle, skoro steklene, nje glas hripav in neprijeten, populiški.

A Čehovin je še vedno klical pijače, in Matija je nosil, mežikal in se smejal...

IV.

Pod večer je že bilo, ko je Čehovin težko vstal izza mize. Noge so se mu vpo-tekle in železniška kapa mu je zdrknila na desno uho.

»K vlaku moram... poča-ča-kaj tukaj... vr-vr-vrnem se takoj!«

Toda ženska ga je trdo prišla za rokav in ga potlačila zopet na sedež.

»Kam... kam hočeš... tukaj sedi... Brigada... fej... plemeniti Brigada... naj dela danes sam... razumeš... o...«

sam... fej... » je jecala in pene so ji tiščale iz ust.

»Slu-slu-žba je slu-slu-slu-žba,« se je branil Čehovin.

»Tukaj sedi... ti pravim... za danes ti dam jaz prosto... potem... zvečer... pojdem pa jaz s teboj... razumeš... To bo vesel Brigada... ta prasec... in nič ti ne poreče... prav nič... moja beseda!«

Čehovin jo je topo gledal s svojimi osteklenimi očmi in nazadnje je resignirano sklonil glavo nad kozarec ter mrmral:

»Saj... saj... i-i-maš menda res p-prav.«

Matija pa se je venomer smejal, malo pil, a vedno natakal.

»To bo špas... to bo špas... če pojdeteta res skupaj tja,« je dejal čez nekoliko časa.

»Kaaam?« se je oglasil Čehovin.

»Pij in... molči...« se je hripavo zasmejala ženska in mu potlačila kapo na tilnik.

Zunaj je nehalo snežiti, raztrgali so se bili oblaki in velike modre lise so se prikazale na nebu. Razmaknil se je zopet svet, kakor bi se bil dvignil velikanski zastor. Za daljnim gričem je zahajalo solnce in v njegovih žarkih se je motno bleščala snežena rjava plundra na cesti.

V veži so se zaslišale stopinje in vstopil je železniški uslužbenec. Vtaknil je samo glavo skozi napol odprta vrata in pogledal v sobo.

»Na, pit pojdi, Janez,« je poklical Matija, »danes ga ne manjka.«

Janez je pristopil, obrisal si brke s črnimi prsti in vzel kozarec. Kažoč potem na Čehovina, je zmajal z glavo in dejal:

»Stari je hud. Ta ima zdaj službo, pa je tukaj.«

»Te je poslal ponj?« je vprašal Matija.

Tedaj pa je planil Čehovin kvišku in udaril po mizi.

»Kaj komu mar... a-a? Pa po-povej staremu, da... da... naj mi... pi-piše, da... da... sem daanes prost... tu-tu-tukaj nje-go-va ljuljubica... nek-nek-danja ljuljubica... mi... je... da-dala prosto... ha, ha, ha... ha, ha, ha...«

Čehovin se je smejal, da so se mu solzile oči. In skakal je na svojem prostoru in cepetal z nogami kakor bi bil obsejen. Tedaj se je zakrohotal tudi Matija in pritegnila je ženska, glasno in neukročeno. In vse se je smejalo, smejali so se celo stoli in mize, in stene so dobile obraze, ki so se režali kakor predpustne šeme po staromestnih tržaških ulicah.

Janez pa se je držal resno in njegovo načelniku vdano srce je vztrepetalo v veliki bridkosti.

»Oh, znoreli ste, znoreli... Takšno obrekovanje... moj bog!«

»Oj prase... takšno prase... moj bog!« se je rogala ženska, oponašajoč Janezov glas...

Solnce je bilo zašlo, mimo postaje je ropotal vlak in pl. Brigada je stal ravno in trdo na progi ter salutiral. Bil je nenavadno blede, njegovo oko je strmelo nepremično v daljo, tja nad goro, kjer se je še svetila škrlatasta krpa nad zašlim solncem...

* * *

Janez je načelniku dobesedno raportiral kar je slišal pri Matiji, in še več.

»In pomislite, neverjetno, kaj je še vse zavpila za menoj ona ženska, ko sem odhajal. Da vas nocoj obišče, da pride na vaš dom in se pokloni vaši gospe. Pa da boste imeli veliko veselje ž njo, ko se bosta spominjala minolih časov, ki sta jih nekdanj živela skupaj nekje na Štajerski

meji. Pa da bo veselje čim večje in trajnejše, ostane odsedaj v teh krajih, samo da bo imela sleherni dan priliko vas videti in spoštljivo pozdraviti. Ker ste tako lep in priden. In Čehovin in Matija sta se smejala v svoji pijanosti kakor neumna. Pomislite!«

Brigada se je smehljaj, njegove oči so lagale, češ, kaj mene to briga, kaj mi mar. Pijancem se vedno sanja. Najmanjša kretnja ni izdala, kaj se godi v njem. Popolnoma mirno je naročil:

»Ker ne kaže, da bi nocoj Čehovin lahko opravljal službo, nadomestujte ga vi.. Toda pazite na natančen in strog red.«

Potem se je obrnil in začel mešati neke papirje na mizi. Janez pa se je tačas

Nevesta gđc. Pipa Tavčarjeva, hčerka edinka ljubljanskega župana, in ženin, g. Vladimir Arko, posestnik in veletržec v Zagrebu.

za njegovim hrbtom zvito namuznil, in ta nasmeh je dejal: »Bržčas ti ni tako lahko pri srcu kakor se delaš. Jaz pa, tvoj ponižni služabnik, že poskrbim, da bo kraval tem večji, kadar prideta onadva.«

In odšel je, kakor se spodobi.

V.

Počasi in zamišljeno je stopal pl. Brigada po stopnicah v svoje stanovanje v prvem nadstropju. Rahlo, skoro plaho je pritisnil kljuko in vstopil v sobo. Prav tako ponižno in po prstih je pristopil k peči, kjer je sedela njegova soproga; pestujoča otroka.

»Dušica...«

»Kaj hočeš že zopet s svojo »dušico?«

Nje oko je gledalo mrko za peč, nje mladi, a kozavi obraz je bil v tem hipu oduren.

»Nič slabega, dušica, saj veš, kako te ljubim... od nekdanj edino tebe... kako ne morem živeti brez tvojih oči... brez tvojega nasmeha... in ti me tako malokdaj osrečiš z obojim. — Kaj sem ti storil? Ali ni vse tvoje, kar je mojega?... In zato sem danes sklenil, da ti izpolnim tudi že davno izraženo željo, da lahko greš takoj za nekaj tednov v Opatijo... In tudi otroka lahko pustiš tukaj, že poskrbimo zanj.

Odpravi se takoj... takoj... s prvim vlakom se odpelješ.«

Nje oko se je razjasnilo. Okrenila se je naglo, položila otroka na posteljo ter skočila k njemu. Oklenila se je njegovega vratu in poljubila ga na uho, šepetoč:

»Vendar, vendar!... Še danes sporočim očetu in te priporočim kot najboljšega izmed njegovih zetov.«

In hitela se je odpravljati.

Brigada pa je stopil k oknu in prisluškoval. Pred njegovimi očmi je frfotala umazana rdeča cunj, ohlapna raztrgana hlačnica, v črno oblečena ženska brez voznega listka in vsi nekdanji lepi in nelepi dogodki. Samo, da bi še sedaj šlo prav, samo še nekoliko hipov, pa se bo oddahnil. Vlak je prisopihal, Janez je pokladal kovčge v voz družega razreda in se neumno in neuščno smejal. Gospa pl. Brigadova pa se je odpeljala...

Brigada si je obrisal potno čelo... vse se je izšlo po sreči... zdaj naj le prideta ona dva...

Toda Čehovinu se ni mudilo. Zleknjen je ležal pri krčmarju Matiji na klopi za pečjo in smrčal... Matija pa je kot pošten vdovec sam zabaval nekdanjo Brigadovo ljubico do lepega belega dne.

Grobnica † nadvojvode Frana Ferdinanda.

Artstetten.

Vsi člani avstrijske cesarske rodbine imajo svoj grob sredi Dunaja v takozvani Kapuzinergruft. Rajni prestolonaslednik pa ni maral, da bi ležal kdaj ondi med svojimi kronanimi in nekronami dedi in pradedi, češ, da bi ga motil v večnem spanju ropot vozov in električne železnice. Zato je določil Artstetten sam sebi, svoji ženi in svojim otrokom za zadnje bivališče. Storil je to iz velike ljubezni do svoje žene, ker ni hotel biti niti po smrti ločen od nje. Usoda je hotela, da sta ne le živela skupaj, nego da sta tudi padla v istem hipu, skupaj umrla, bila obenem pokopana in da zdaj ležita neločljiva za večno v grobnici gradu Artstettenskega.

Severno od nižjeavstrijskega mesta Pöhlran, v bližini donavske doline leži prijazna vasica Artstetten; kotlina, obdana od vseh strani z gozdnatimi gorami. Na najvišjem kraju vasiče stoji grad Artstetten, ki se dviga čez celo okolico. Prekrasen je razgled z gradu na štajerske-avstrijske alpske vrhove, ki se blešče v daljavi. Grad s petimi stolpi — tako imenuje ljudstvo grad Artstetten — je pravilno četverooglat, v vsakem oglu stolp in prizidana je grajska kapela s stolpom. Pod kapelo je grobnica, sezidana že v 16. stoletju; današnja podoba je dobila 1910, ko jo je dal rajni prestolonaslednik prezidati za mrtvega novorojenca. Artstetten je eden najstarejših krajev na Nižjeavstrijskem. Že l. 1143. se naselbina v listinah omenja. Tekom stoletij so gospodovali v gradu nad krajem različni gospodari. Tudi razburkani časi so zašli v gorsko tišino, takrat, ko je v gradu zagospodoval protestant Matija Grundrehing in se je ž njim v kraj preselil tudi protestantizem. Toda z grajskim gospodom se je izselila tudi lutrovska vera. L. 1730. se je bil grad na novo sezidal na pogorišču starega gradu. Prehajal je iz roke v roko, dokler ga ni leta 1824. dobil cesar Franc. Po cesarjevi smrti je na gradu bivala cesarica-vdova Karolina Avgusta; po njeni smrti je prišel grad v last nadvojvode Franca Karla in po njem je postal lastnik

gradu pokojnega prestolonaslednika oče, Karel Ludovik, ki mu je postavljen v gradu tudi spomenik. Vroče poletne mesece je preživel nadvojvoda Karel Ludvik vedno v zakotni tišini Artstettna. Kakor oče, tako je tudi sin Fran Ferdinand ljubil samotno tišino artstettensko. Kar je grad Artstetten danes, to je postal šele pod po-

† Josip Vimer, hrvatski mladenič, ki je marljivo deloval v ljubljanskih društvih.

kojnim prestolonaslednikom, ki je starodavni sedež mogočnih gospodarjev opremil z vsem mogočnim komfortom, z električno razsvetljavo in osrednjo kurjavo. Grad je pol dragocenosti, večji del spomenikov z daljnih prestolonaslednikovih potovanj in je v tem oziru, kakor Konopište. Poleg bogate knjižnice so postavljeni na vseh koncih in krajih kamniti kipi iz starega Egipta. Poleg njih so priče grškega starega veka; tudi dve egiptovski mumiji sta ondi. Za gradom se širi čaroben senčnat park do podnožja gorskih gozdov. Kakor konopiški parki, je postal tudi artstettenski park pod umetniško roko pokojnika krasen kakor pravljica. Okoli in okoli gradu pa vlada samotna tišina, ki jo varujejo gozdnate gore od vseh strani.

Pokojnik-prijatelj prirode si je izbral to tišino za svoje zadnje bivališče. Naj počiva v miru!

Nedeljko Čabrinović in Gavro Prinčip.

Ko sta atentatorja Čabrinović in Prinčip izvršila sarajevski atentat, so se razširile vesti, da sta bila pred izvršitvijo atentata v Belgradu. Nemški in Srbom principijalno nasprotni listi so pričeli takoj kovati iz tega kapital, češ, da sta atentatorja dobila ukaz in direktna navodila za atentat naravnost od srbskih oficijalnih krogov in članov »Narodne Obrane«. Danzadnem se pojavljajo po teh listih imena majorja Milana Pribičevića in generalov Mihajla Živkovića in Boža Jankovića.

Belgrajski dopisnik zagrebškega »Srbobrana« pa poroča svojemu listu sledeče zanesljive podatke o bivanju Čabrinovića in Prinčipa v Belgradu:

Dne 30. oktobra minulega leta je došel z enim večernih vlakov iz Zemuna na belgrajsko postajo neki mladenič, ki ni imel s seboj nobenih dokumentov in ni-

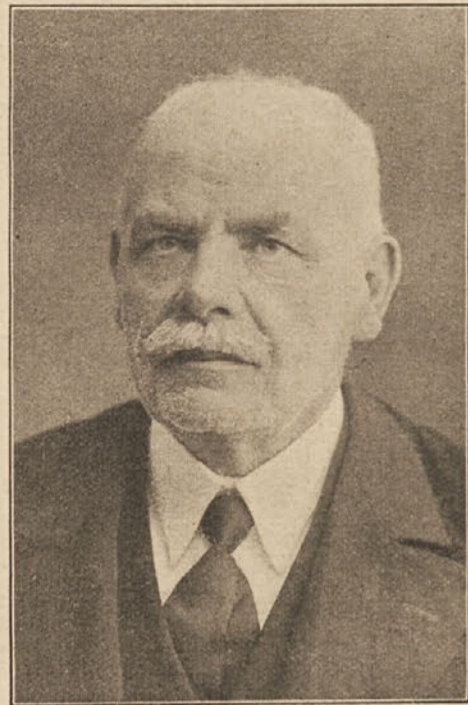
kakor ni mogel dokazati svoje identitete. Železniški policijski komisar ga je radi tega pozval k sebi na zaslišanje. Mladenič je izjavil, da se piše Nedeljko Čabrinović, da je črkostavec, rodom iz Sarajeva, sin Jelene in Vasa Čabrinje. Pripomnil je, da je bil že l. 1911 v Belgradu, kjer je bil zaposlen v neki tiskarni, a se je moral radi boleznii vrniti domov. A vse to je govoril tako nejasno in zmešano, da je začel komisar sumiti. Sumnja je bila tembolj upravičena, ker ni imel Čabrinović nobenih dokumentov, in tudi zemunska policija brez dokumentov ne pusti nikogar čez mejo. Zadržala je par ur celo glasovitega dunajskega vseučilišnega profesorja, zdravnika dr. Chvosteka, ki je bil brzojavno pozvan k bolnemu kralju Petru v Vranjsko banjo. Policijska prefektura se je odločila, da Čabrinovića opazuje in ga izžene takoj, kakor hitro bi se izkazalo, da je govoril neresnico.

Slučajno je ravno dotične dni avstrijsko poslaništvo v Belgradu protestiralo pri srbski vladi radi preganjanja nekaterih avstrijskih podanikov, kojih bivanje v Srbiji je bilo jako zagonetno in sumljivo. Zato je belgrajska policijska prefektura sklenila, da se obrne do avstrijskega konzulata, zahtevajoč točne informacije o Čabrinoviću, nakar se bo odločila, ali naj se Čabrinovića pusti v Belgradu, ali pa izžene. Uprava je takoj poslala avstrijskemu konzulatu policijski akt, zahtevajoč natančne podatke o Čabrinoviću. Po poldrugem mesecu in po vsestranskih poizvedbah šele je poslal avstrijski konzul belgrajski mestni upravi svoj odgovor. V tem aktu z dne 3. (16.) decembra 1913, pod št. 19375, zatrjuje avstrijski konzul, da so bile vse Čabrinovićeve izpovedbe točne, da je Čabrinović brez kazni in da se ga mora radi tega pustiti v miru pri njegovem delu.

Tako je Čabrinović ostal v Belgradu, ker ga pač belgrajska policija v očigled imenovanega odgovora avstrijskega konzulata ni mogla izgnati čez mejo, kljub temu, da bi storila to najrajše. Čabrinović je dobil službo v neki belgrajski tiskarni. Nestalen, kakor je bil, je vedno menjal službe in stanovanje. V par mesecih svo-

Zlasti Bošnjaki in Hercegovci so se ga neprestano izogibali. Sicer pa Čabrinović tako sam ni maral za družbo.

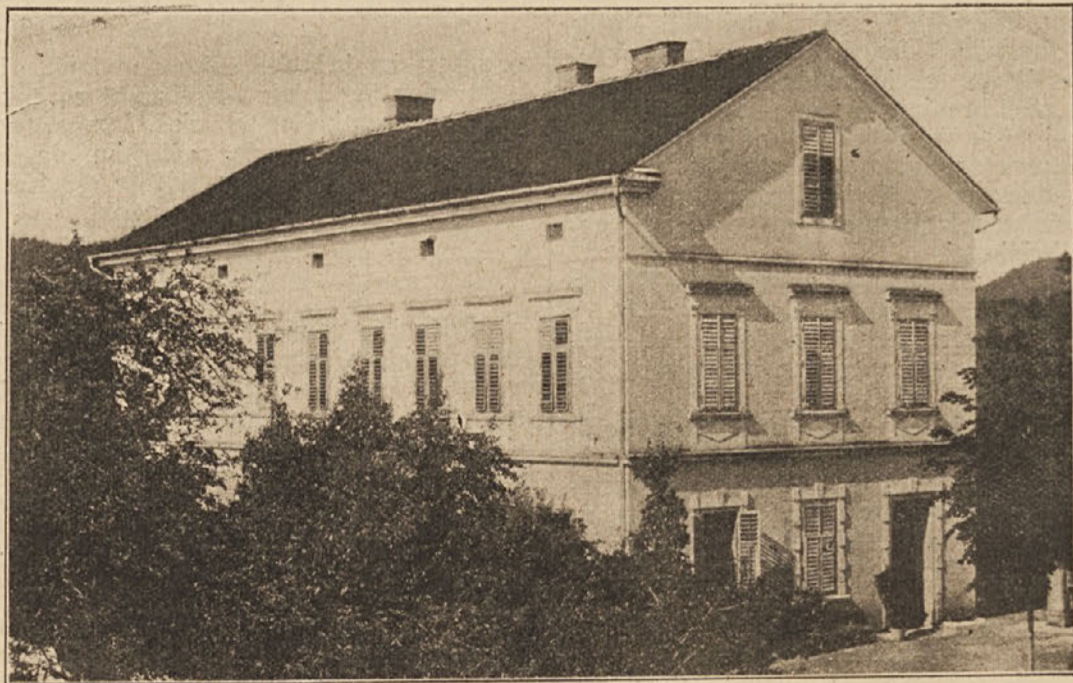
Dne 14. junija 1914 je Čabrinović nenadoma izginil iz Belgrada. Pred odhodom je izjavil nekaterim svojim tovarišem, da pojde v Trst, kjer je delal v ti-

Nadučitelj Franc Praprotnik, 40 let učitelj, 25 let stalno v Mozirju, velezaslužen sadjar in odgojitelj naroda.

skarni »Edinosti«. A 28. junija je došla v Belgrad vest, da je Čabrinović v Sarajevu vrgel bombo na prestolonaslednika.

Gavro Prinčip je došel v Belgrad dne 14. februarja 1914. Šel je ponoči preko Save, ki je bila takrat zamrznjena. Izjavil je, da je došel v Belgrad zato, da nadaljuje svoje gimnazijske študije. Nočnega bega da se je moral poslužiti radi tega, ker mu v Avstriji niso hoteli dati potnih listov za Srbijo. Ker je bil Prinčip faktično tudi že prej dijak neke bel-

Šola v Mozirju, kjer deluje nadučitelj Franc Praprotnik že 25 let.

jega bivanja v Belgradu se je 5krat preselil. Med tem časom so že izvedeli njegovi tovariši, da je to sin zloglasnega sarajevskega policijskega konfidenta Vasa Čabrinje, vsled česar so ga tovariši takoj pričeli bojkotirati. —

grajske gimnazije, mu je policija dovolila, da sme ostati v Belgradu. Černo je bilo njegovo belgrajsko življenje. Skupaj trikrat je skušal za časa balkanskih vojn postati srbski prostovoljec ali četaš, a bil je vse trikrat odbit kot slabič in nesposoben za tako naporno vojno. To ga je

silno jezilo. Hotel je iz jeze za vedno oditi iz Belgrada; ker pa je bil izključen iz vseh bosenskih gimnazij, ni vedel, ne kod ne kam. Končno se je odločil, da dovrši čim prej gimnazijo. Radi silnega stradanja pa mu je bilo to nemogoče. Dne 29. maja Prinčipa že ni bilo več v Belgradu. Govorilo se je, da je odšel v neki samostan, da se tamkaj preživi in pripravi za izpite. Če je to tudi storil in kdaj je odšel potem v Bosno, tega še ni bilo mogoče dognati. Zanimivo je, da je Prinčip še par dni pred Vidovdanskim dnevom pisal svoji bivši gospodnji v Belgradu, da ji že povrne dolg v znesku 31 K. To pismo dokazuje, da se Prinčip takrat še ni odločil za atentat. A na Vidovdan je postala prestolonasledniška dvojica njegova žrtev.

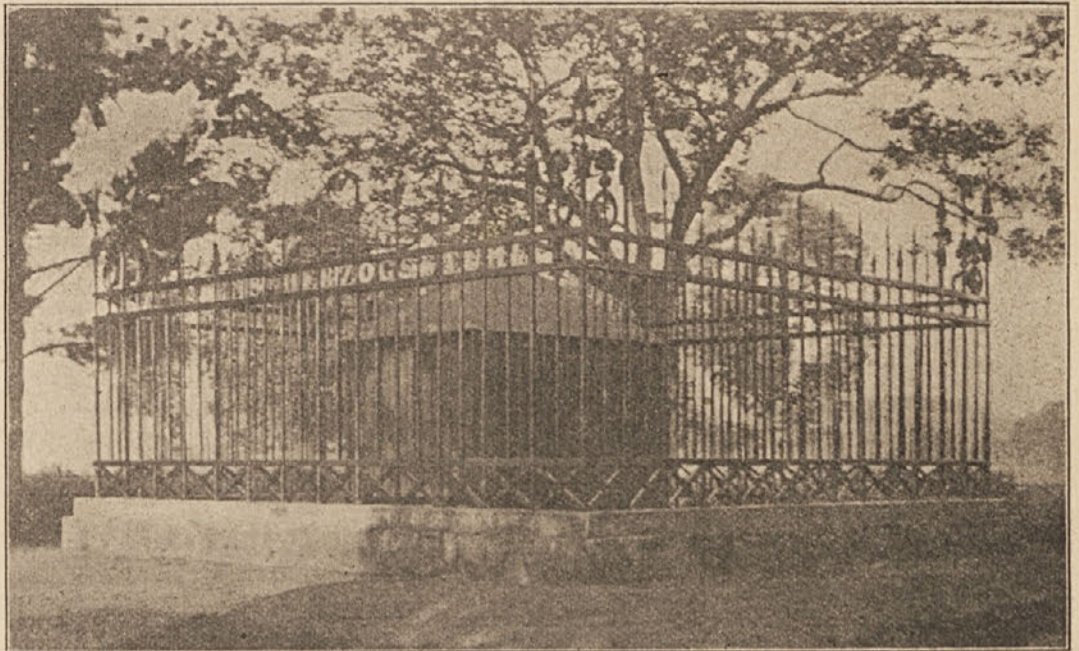
V prijavnih listih je napisal Čabrinović kot svoj rojstni dan 25. januar 1895, Prinčip pa 13. julij 1895.

»Edinost« poroča: Po knjigah vodstva tiskarne so dognali, da je Nedeljko Čabrinović vstopil v delo v tiskarno »Edinosti« v Trstu 3. dne aprila l. 1913. Sprejet je bil provizorično, ker je imela tiskarna večja dela v hrvaškem in srbskem jeziku ter je potrebovala črkostavce posebno za cirilski stavek. Nameščen je bil za najnižjo tedensko mezdo K 42. Ko so bila omenjena dela izvršena, je vodstvo tiskarne 20. dne septembra l. 1913. odpovedalo Čabrinoviću na 14 dni, in 4. dne meseca oktobra l. 1913. je Čabrinović izstopil iz tiskarne »Edinosti«. Bil je torej zaposlen v tiskarni »Edinosti« ravno šest mesecev. Tupatam je Čabrinović — v slučaju skrajne potrebe — pomagal pri ponedeljkovi številki »Edinosti«. Mož ni znal slovenskega jezika in je zato stavil nekako slovensko-srbsko mešanico, ki jo je bilo komaj

mogoče popraviti. Da uredništvo s takim stavcem ni bilo zadovoljno, je lahko umljivo.

O Čabrinovičevem življenju pred vstopom v tiskarno »Edinosti« ni znano

njosti. Le v govoru je imel napako, da ga skoraj ni bilo mogoče razumeti, če je govoril nekoliko živahneje. Bilo je nekako tako, kakor da bi se mu jezik podvaljeval. Zunaj tiskarne je Čabrinović le redko-

Z deskami zabiti in obiti vojvodski prestol na Gospesvetskem polju. Dokaz bojznih koroških renegatov.

drugo, nego da je prišel v Trst z Reke peš, ker ni imel denarja, da bi se vozil z železnico. Tiskarstva se je izučil menda v Sarajevem. V tiskarni »Edinosti« ni dosti občeval s svojimi tiskarskimi tovariši.

Čabrinović je bil mladenič srednje visoke postave, vitek, okroglega obraza, temnih las in oči in komaj se pojavljajočih črnih brčic, sploh dosti prikupljive vna-

daj občeval s tiskarskim osebjem. Bil je večinoma san. Občeval pa menda tudi ni dosti z zunanjim svetom, kajti prejemal ni skoraj nikakih pisemskih pošiljatev. Bil je sam svoj. Značilno je morda tudi to zanj, da ni nikdar prosil uredništva za kake zunanje časopise, hrvaške ali srbske, kar navadno delajo tiskarniški uslužbenci, ki prihajajo iz hrvaških ali srbskih

Rodovnik sedanjega avstro-ogrskega prestolonaslednika nadvojvode Karla Franca Jožefa. (Pojasnilo glej med »Našimi slikami« !)

krajev. O politiki in takih stvareh Čabrinović ni govoril, k večjemu da je poudarjal, da je bosenski Srb.

O življenju Čabrinovićevega izven tiskarne nismo doznali drugega, nego da

da nima pravice plesati, češ, ker plesa ni plačal. Čabrinović je razumel le slabo italijanski, ali toliko pa vendarle, da je vedel, kaj mu hoče povedati oni. Vsedel se je torej mirno na svoj prostor in po-

Iz Sarajeva: Sprevod s krstama se pomika od konaka [pred Carevo džamijo na kolodvor Bistrik.

je stanoval v ulici Sv. Marka št. 16 pri nekem Antonu Besednjaku, kjer je imel v najemu majhno sobico, za katero je plačeval menda po 3 K na teden. Kakor zatrjuje Besednjak, je bil Čabrinović tudi doma sam svoj, da je prav rad čital knjige, a jako malo občeval z drugimi ljudmi. Pozneje se je preselil menda v ulico del Bosco, kjer je ostal do tistega časa, ko je bil odpuščen iz tiskarne »Edinosti«. Odtedaj ga ni videl nihče več v Trstu.

Splošno pa je bilo znano, da je bil Čabrinović jako dobrega srca. Razdal je večkrat skoraj vso svojo mezdo za tovariše tiskarje, ki so prišli z juga in so bili brez zaslužka. Izposojeval si je v ta namen celo denar pri svojih tovariših v tiskarni in parkrat je vzel celo predujem, da je mogel pomagati svojim tovarišem v stiski. Če pa ni imel denarja, je vzel brezposelnega tovariša s seboj na svoj dom, ga tamkaj prenočeval in prehranjeval tako dolgo, da je dotičnik dobil podporo od tiskarske organizacije ali pa delo.

Zelo rad je imel Čabrinović svojo sestro, ki je bila na učiteljskihi. Pripovedoval je, da sta on in sestra v popolnem navzkrižju z očetom in da sta navezana popolnoma sama nase. Znano je bilo v tiskarni, da je štedil in štedil, in ko je imel prištedenih kakih deset ali dvajset kron, je tekel na pošto in poslal denar sestri. Veliko denarja je izdal tudi za knjige in brošure, ki jih je kupoval po vseh tržaških knjigarnah.

Povedal je tudi, zakaj je postal abstinent. Pripovedoval je, kako hudo mu je delo, ko je videl, da je oče pijanec in da zaradi tega trpi vsa rodbina. Zato je hotel biti popolnoma drugačen nego oče in je popolnoma opustil alkoholne pijače. Dogajalo se je redno, da je v gostilni, kjer je večerjal, naročil po večerji namesto pijače belo kavo. Kadilec tudi ni bil.

Zgodilo pa se je nekikrat, da je zašel Čabrinović popolnoma sam v neko gostilno, menda na Barrieri, kjer je bila godba in se je tudi plesalo. V gostilni je bila večja laška družba, med katero je bilo tudi nekaj deklet. Čabrinović je nekaj časa gledal ples, potem pa je tudi poprosil eno onih deklet za ples. Dekle bi bilo sicer pri volji, toda neki možak iz one družbe mu je povedal precej osorno,

čakal, da je bil tisti ples končan, nakar je pa sam plačal ples in zopet zaprosil zanj ono dekle. Komaj pa je začel plesati, je zagledal, da so se začeli vrteti tudi drugi. Tedaj jim je, kakor oni prej njemu, prepovedal ples — seveda v srbsčini, ki je pa oni niso razumeli in so ga začeli celo obkladati z znanimi tržaškimi psovki. To pa je Čabrinovića tako razvnelo, da je pograbil stol in v kratkem nagnal vso laško družbo iz gostilne.

Iz teh kratkih črtic bi se dalo sklepati, da je bil Čabrinović zelo blagega, nežnega srca, vendar pa silno razburljiv človek, ki ga je vsaka, tudi najmanjša resnična ali celo dozdevna krivica silno spekla, da je vse zakipelo v njem. In ta

Iz Trsta: Na borznem trgu. Duhovščina s škofoma dr. Karlinom in dr. Pederzolijem v sprevodu. Zadaj mrtvaška voza s krstama.

Čabrinović, ki so ga v Trstu vsi, ki so ga poznali, smatrali za sicer precej eksaltiranega, toda vseskozi neškodljivega, nedolžnega mladeniča, ta Čabrinović je bil tisti, ki je vrgel bombo proti prestolonasledniku. Kako je moglo priti tako daleč, je nam neumljivo.

Razbojništva po atentatu.

Neki fanatiki v Sarajevu, Mostaru, Zagrebu, na Dunaju in drugod, so hoteli zlorabiti ostudni atentat na prestolonaslednika in njegovo gospo v ta namen, da se izkažejo velike patrijote, da se maščujejo nad Srbi ter da se polaste vlade v državi. Zato so uprizorili najgrša razbojništva. Ropali, plenili, razbijali in razgrajali so po ulicah in trgih kakor divjaki. S cesarjevo sliko v rokah so uganjali strašna nasilstva in pojoči cesarsko himno so se vedli kakor besni tolovaji. Sramota za vso državo je, da imamo v Bosni in na Hrvatskem toli nesposobno uradništvo, ki ni znalo s policijo in z vojaštvom v poluri zatreti vse izgrede. Vlade bodo morale te nesposobne uradnike prijeti in jih kaznovati, ker soodgovorne ne bodo hotele biti za lopovstva sodrge, ki se je vedla še slabše kot Albanci v Draču. Sam cesar je obsodil te demonstracije in ministrski predsednik grof Tisza je obsodil tolovajstva zagrebških razgrajalcev z najostrejšo besedo. Madjarski, nekateri nemški in laški, hrvatski in celo nekateri slovenski listi so napadali ves srbski narod zaradi Prinčipa in Čabrinovića ter so dolžili sokrivde srbskega kralja, srbske ministre in srbske častnike. Zdaj pa je cesar grajal te fanatike in jih je ogrski ministrski predsednik obsodil tako, kakor zaslužijo.

Že v zadnji številki smo prinesli nekaj slik o teh žalostnih izgredih v Sarajevu in prinašamo v današnji številki zopet nekatere. V nedeljo, 28. junija se je zgodil strašni umor, a že v ponedeljek se je začelo razsajanje in ropanje v Sarajevu.

V ponedeljek so se ob 8. zjutraj obnovile demonstracije. Na trgu se je ob tem času zbralo okrog 200 ljudi, ki so se pevajoč cesarsko pesem, šetali po ulicah. Sprva se je mislilo, da bodo demonstracije zgolj žalne minifistacije za pokojnim prestolonaslednikom in njegovo plemenito soprogo. Takoj nato so se pričeli napadi na srbske prodajalne na trgu in začuli so

se klici, naperjeni proti Srbom. Medtem se je nabralo že nad 1500 demonstrantov. Ti demonstranti so bili ponajveč poulični dečaki, sodrge, v kateri so bili tudi ljudje najslabše vrste, ki so se kasneje razdelili v gručice od 200—300 oseb, ki so jeli napadati prodajalne, delavnice in tudi privatne hiše, o katerih so vedeli, da so

srbske. Sedaj se je pričelo divjanje, kakršnega še nismo nikoli videli. Razen malih izjem so vse srbske trgovine, delavnice, gostilnice, kavarne itd. bolj ali manj popolnoma uničene. Ni se tu vprašalo, čigava je kaka stvar, neodgovorna in nebrzdana druhal je rušila vse, kar je bilo srbsko. Tako se je zgodilo, da so trpeli tudi ljudje, ki so vsem dobro znani po svoji lojalnosti, konciliantnosti in po svojem res lepem vedenju napram vsem meščanom brez razlike vere. Razen velikega števila manjih in večjih trgovin so bile znotraj popolnoma demolirane: hiša Srbske dobrodelne zadruge, v kateri je bilo okrog 20 detet v nežni starosti od 3 do 10 let; hotel »Imperial«, prodajalna pohišt-

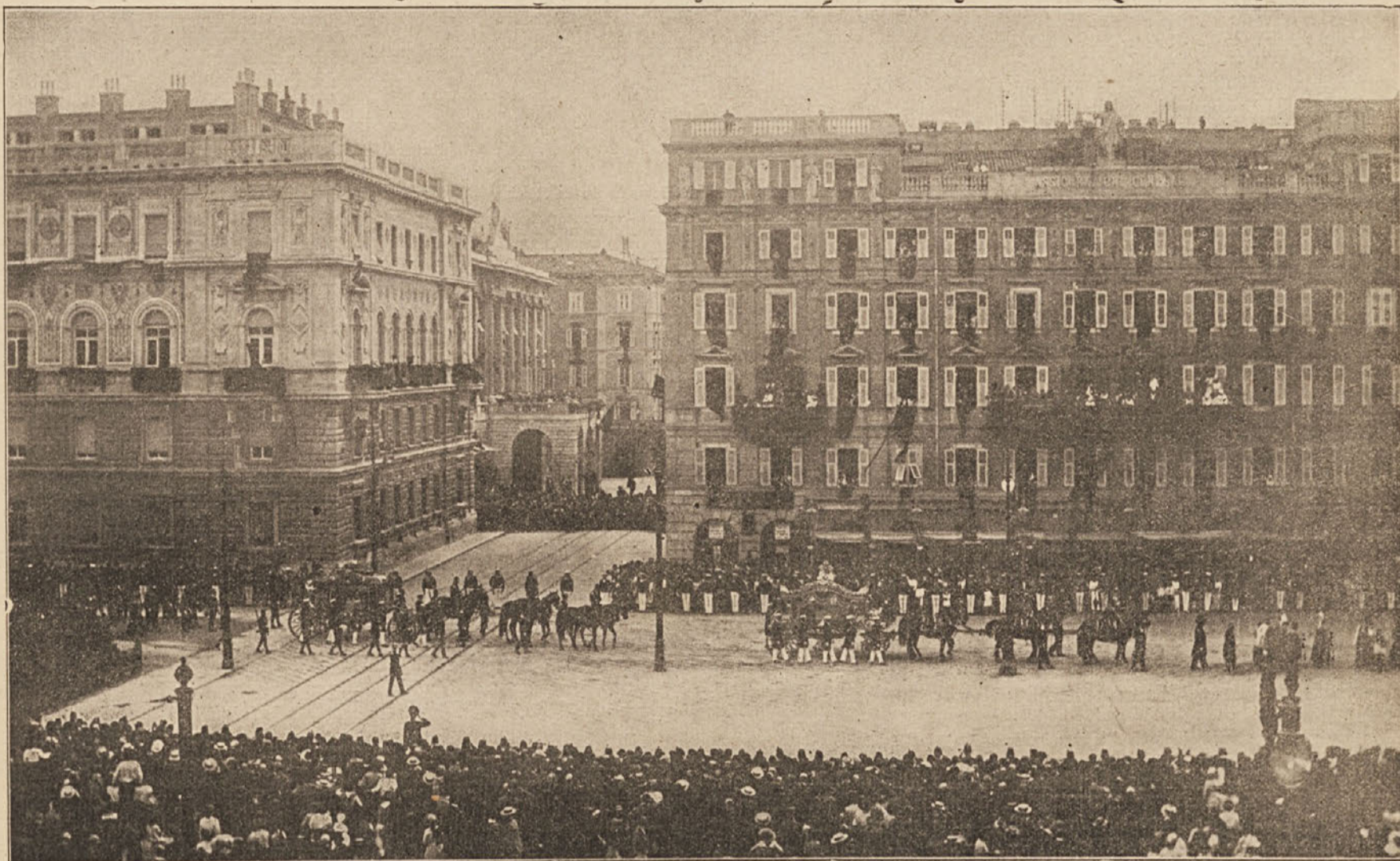
namestila mitraljeze in množica se je razšla.

V Zagrebu so pristaši Frankove stranke razgrajali po ulicah, pobijali okna in obmetavali ljudi s kamenjem. Ranili so pri taki demonstraciji tudi našo sotrudnico, slovensko pisateljico gospo Zofko Kvedrovo, ki je sedela pred kavarno.

Na Dunaju so divjali in blazneli neki postopači ter so napadali srbsko in rusko poslaništvo, a policija jih je ukrotila.

Povsod pa so napravili ti špekulativni patriotje veliko škode. Tudi v Ljubljani so nameravali neki Slovenci prirediti poulično demonstracijo, a so se zbali policije. Vsi ti razbojniki v Sarajevem, Zagrebu, na Dunaju in drugje so mislili, da bodo za

ljive lojalitet. manifestacije«, njihove »cene lovorike« in izrazil zahtevo, da se nihče naj ne da »od takih ljudi varati«. Mi sicer nismo bili često v položaju izrekat priznanje besedam in dejanjem grofa Tisze. V tem slučaju pa je udaril s pestjo na pravo stran. Mi bi bili krivični ne samo napram veliki masi naših Srbov, marveč tudi napram samemu sebi, ako bi hoteli metati v en lonec s peščico atentatorjev milijone onih Srbov, ki deloma že stoletja žive z nami v eni državi. Madjarsko hujskajoče časopisje je, ki na ta način onesnaža svoje lastno gnezdo in z njim tekmujejo naši avstrijski listi-hujskači, ki so sicer madjarskemu časopisju prav malo naklojeni. Tem listom bi naj grof Tisza, ta

Iz Trsta: Sprevod z mrtvaškimi gala-vozovi se pomika skozi mesto med mnogobrojnim občinstvom z mola sv. Karla na Južni kolodvor. Krasni red na tržaških ulicah ob tej priliki kaže obenem drastično škandalozni nered po sarajevskih ulicah, po katerih sta se visoka pokojnika vozila. Ako bi bila sarajevska policija, sarajevsko orožništvo in sarajevsko vojaštvo vzdrževalo tak red, bi bil atentat nemogoč. (Fot. Ceregato, Trst.)

va Petra Vekića, tiskarna Riste Savića, hiša Slavke Jeftanovićeve, ki je bolna ležala zaeno s takisto bolnim sinom, krojaška delavnica Dušana Besarovića, brata okrožnega predstojnika Vlade Besrovića, srbska šola, kavarna »Evropa«, Srbski klub, iz katerega so demonstrantje vse docela še novo pohištvo pometali na ulico, hiša Šime Panjatovića, ki je bila do tal razdejana, hiša Riste H. Damjanovića, mestnega podžupana hiša Gligorija Jeftanovića, srbska delniška tiskarna, trgovina Bajčetićeve, prodajalna Jovičićeve, nadalje vse srbske trgovine, prodajalne in delavnice v ulicah Čekaluša, Čemaluša, Hisea, Piruša, Potok in Koševa. Razen tega so demonstrantji pobili vsa okna na »Prosveti«, na »Upravnem in prosvetnem svetu«, na palači srbsko-pravoslavnega vladike in na vseh drugih srbskih javnih poslopijih. V celem je bilo demoliranih okrog 1000 hiš in trgovin.

Vse to je trajalo od 8. zjutraj do pol 5. popoldne, ko je bil proglašen preki sod. Kje je bila policija? Kje orožništvo?

Medtem je vojska zasedla vse ulice,

svoja lopovstva pohvaljeni, a prvi, ki jih je obsodil, je bil sam naš cesar. On je dobro ločil atentatorje od srbskega naroda in je izrekel, da hoče imeti mir in red v državi. V ogrskem parlamentu pa je v sredo ministrski predsednik grof Štefan Tisza javno obsodil vse demonstracije.

Njegova izvajanja so bila glasna obsodba patentiranih »patrijotov«. »Die Zeit« piše: »Grof Tisza, ki ima vedno pripravljeno svojo pest, je včeraj govoril in udaril je s pestjo, toda v čisto drugi smeri, kakor so to od njega pričakovali patrijotje na jeziku... Konstatiral je, da se je udeležil one »podle in nevarne konspiracije samo neznamen, majčken drobec prebivalstva«; izrekel je svoje prepričanje, da je »lojalnost in zvestoba pretežne večine srbskega prebivalstva v Bosni, na Hrvatskem in južnem Ogrskem brezpogojna in zvišena nad vsak dvom.« Z vso oistrostjo je obsodil izgrede in ropanja v Sarajevu. Z uničujočim sarkazmom je označil frankovce, ki »hočejo po atentatu živeti od tega,« da »sumničijo Srbe glede njihovega patrijotizma«, ožigosal je njihove »dvom-

mož z železno pestjo, tudi posvetil par prav krepkih besed...« Kakor je razvidno, grof Tisza ni štedil besed, da bi ne postavil v pravo luč naših patentiranih »patrijotov«, katerih patrijotizem pa ni vreden niti piškavega oreha. Radovedni smo sedaj, kaj bodo k tej obsodbi rekli naši hujskači. Stavimo, da se bodo spravili na »veleizdajalsko« hrvatsko-srbsko koalicijo in ji očitali, da je ona našuntala grofa Tiszo, da je s pestjo udaril na »edino prave avstrijske patrijote«.

Različni listi poročajo najbolj senzačne novice, ki pa se izkazujejo druga za drugo kot debele laži. Preiskave so tajne, in nihče ne ve ničesar povedati, kar bi bilo zanesljivo. Ko bode vse dognano in nedvomno dokazano, bomo poročali o uspehih preiskave tudi v S. I. T. Zdaj pa pravimo: Ne verjemite ničesar madjarskim in nemškimi židovskim lažnivcem!

Steckenpferd-lilijinomlečno milo

prej ko slej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote. Priznanostna pisma. 157 Po 80 h povsod.

Naše slike.

Poroka hčerke-edinke ljubljanskega župana. V sredo, 15. t. m. se je poročila v Ljubljani v trnovski cerkvi gospodična

Na poslednji poti † prestolonaslednika: Prevoz krst ob 4. zjutraj na plavu čez Donavo iz Pöchlarna na cesto, ki vodi v Artstetten, kjer je grobnica prestolonaslednikove obitelji.

Pipa Tavčarjeva, hčerka-edinka ljubljanskega župana dr. Ivana Tavčarja, s Hrvatom gospodom Vladimirom Arkom, posestnikom in veletržcem iz Zagreba. Gdč. Pipa Tavčarjeva je bila v ljubljanskih inteligentnih krogih velepriljubljena in popularna Slovenka. Delovala je pri mnogih narodnih priredbah ter je kot izborna pevka-diletantka dvakrat sodelovala pri operetnih predstavah v deželni gledališču. Sodelovala je kot solistka velesimpatičnega soprana pri koncertih v Ljubljani in raznih mestih, vedno z najlepšim umetniškim uspehom. Kot odlična gojenka Glasbene Matice je na javnih produkcijah vzbujala splošno pozornost. Od svoje vrle matere ima gdč. Pipica očarljivo naravno ljubeznivost in požrtvovalno ljudomilost, zato je bila ljubljena svojega očeta; v rodni hiši je bila genij veselja in živahnosti, v Ljubljani pa vselej sredi najdelavnejših rodoljubk. Naj ji teče življenje srečno v novi domovini hrvatski, v bratskem mestu zagrebškem v radost svojim roditeljem in na čast svojih rojakov!

Vrl mladenič je bil rajni Josip Vimer iz Sapjan. Deloval je v mladinski skupini Narodne delavske organizacije v Ljubljani, pri »Bratstvu« kot tajnik, bil je navdušen diletant, vodil je plesno šolo »Bratstva«, bil je član »Slavca« in pevskega društva »Zarja« v Rožni dolini. Rajni Vimer je bil povsod zelo agilen. Imel je mnogo prijateljev. Pri vojaki v Belovaru pa si je nakopal bolezen, ki ga je v najlepši dobi pokosila. Umrl je 20. junija t. l. v Zagrebu. Bil je vrl Hrvat, ki je posvečal vse sile za slovenska narodna društva.

Nadučitelj Franc Praprotnik. Ob 40-letnici učiteljevanja in 25letnici bivanja nadučitelja Franca Praprotnika v Mozirju na Štajerskem je umestno, da pokažemo tega moža in šolo, ki se je za njegovega nadučiteljevanja sezidala v Mozirju in ki jo je okrasil z drevjem, da je podobna vili, širši slovenski javnosti v besedi in podobi. Saj je vse njegovo življenje posvečeno edino koristim milega naroda, ki je iz nje izšel. Rojen je bil l. 1849. pri Sv. Andrežu nad Polzelo pri Braslovčah na Štajerskem in je pohajal ljudsko šolo v Šmartnem na Paki, gimnazio pa v Celju, kjer je tudi postal zrelostni izpit z odliko. Po enoletnem obiskovanju učiteljišča v Mariboru je postal učitelj v Selnici ob Dravi in nato v Lembahu pri Mariboru. Kot nadučitelj je bil v Puščavi ob koroški železnici in od l. 1889. je nadučitelj v Mozirju.

Temeljito izobražen ni zapiral zakladov svojega znanja, temveč jih je obračal svojemu narodu v korist. Postal je specialist v kmetijstvu, zlasti sadjarstvu. Že kot ljudskošolski učenec se je bavil s temle ob

strani svoje matere. Pozneje je imel kot tretješolec l. 1863. malo drevesnico v Celju. Kot učitelj pa se je začel baviti s sadjarstvom v velikem. Sam navdušen sadjar, je znal z besedo in vzgledom tudi druge vneti za to panogo kmetijstva. Posebno v Mozirju se mu je po marsikaterih ovirah posrečilo kraj izpremeniti v pravi raj. Vsa okolica je spomladi kakor z belim prtom odeta, jeseni pa torišče lepe sadne kupčije. Za sadjarstvo so se začele zanimati tudi sosednje občine, ko so videle uspehe v Mozirju. Prebivalci teh ob-

Po pogrebu pri cesarju: Cesar v schönbrunnskem gradu tolaži uboge sirote † nadvojvode in † vojvodinje.

čin ga kličejo, da jim predava, oni ga hočejo obiskovat, da jim na lastnem vrtu kaže sadove svojega truda. Za vse to ga je mnogo občin odlikovalo z najvišjo častjo, ki jo morajo dati, s častnim občanstvom (Kokarje, Mozirje [okolica], Rečica i. dr.) Tudi Kmetijska družba za Štajersko ga je letos že drugič odlikovala, in

sicer s srebrno kolajno. Na vseh sadnih razstavah, ki so se priredile na raznih krajih, se je odlikoval s srebrnimi kolajnami in častnimi diplomami. Ponovno sta mu tudi dež. šolski svet in poljedelsko ministristvo izrekla za njega občekoristno delovanje svoje priznanje. Naj bi mu bilo usojeno dočakati še mnogo let! Vedno zdrav in čil!

Rodovnik sedanjega prestolonaslednika Karla Franca Josipa. Cesar (1) Franc Jožef I. (rojen 1830, nastopil vlado 1848) mehikanski cesar (3) Maksimiljan (rojen 1832, bil v Mehiki cesar 1863—1867) ter nadvojvoda (4) Karel Ludovik so bili bratje. Cesar (1) Franc Jožef I. je bil poročen s cesarico (2) Elizabeto, ki je bila zabodena v Švici; iz tega zakona je bil rajni prestolonaslednik Rudolf (5), ki je bil poročen s princezino (6) Štefanijo. Njuna hči (11) nadvojvodinja Elizabeta, ki je torej vnukinja sedanjega cesarja, je poročila princa Windischgrätz, ki pa nima nobene pravice do avstrijskega prestolonasledstva in tako tudi ne njegov sin, princ (14) Franc Jožef, ki je pravnuk cesarjev. Ta veja habsburške rodovine nima pravic do avstrijskega prestola. Ker je umrl mehikanski cesar (3) brez potomcev, je prešlo prestolonasledstvo na potomce nadvojvode (4) Karla Ludovika. Ta je imel dva sina: nadvojvodo (7) Frana Ferdinanda, ki se je poročil z grofico (8) Zofijo Kotekovo; njegovi potomci nimajo pravice do prestola; drugi sin, nadvojvoda (9) Oton, je bil poročen s princezino (10) Jožefo Saksonsko. Iz tega zakona je sedanji prestolonaslednik Karel Franc Jožef, ki je poročen s princezino Zito (16); njun najstarejši, l. 1912.

rojeni sin, nadvojvoda (15) Franc Jožef Oton je bodoči prestolonaslednik.

Z Dunaja v Pöchlarn in čez Donavo v Artstetten. Pokojnika sta imela nesrečo celo pri svojem pogrebu. Najprej nista mogla ležati v dvorni kapeli, sprejem na Južnem kolodvoru je bil za njuno najvišje dostojanstvo neprimeren in prevoz z Du-

naja na Zapadni kolodvor se je izvršil brez največjih vojaških časti. Rajni nadvojvoda Albrecht je imel lepši pogreb, ker prisostvovali so korni poveljniki vse države, vsi generali in skoraj vsi člani cesarske hiše. A knez Montenuovo se je baje maščeval, ker mu je visoki pokojnik prestolonaslednik nekdanj očital, da je potomec famoznega grofa Neipergera (Neu Berg-Montenuovo!), ki je bil ljubimec žene Napoleona I. Pogrebni vlak s prestolonaslednikom in soprogo je dospel ob pol 3. zjutraj v največji plohi v Pöchlarn. V najhujšem dežju se je vršil blagoslov. Vse spremstvo je bilo premočeno. Ker ni hotelo prenehati deževje, so morali prenesti krsti v čakalnico, poleg katere je koldvorski buffet. Tam so potniki in tudi pogrebci pili in kričali, ker jih je zeblo. Ob pol 4. bi moral plav odriniti, a pogrebci so se razbegnili in morali so jih pol ure čakati. Šele okoli 4. zjutraj so zapeljali furgona s krstama na plav, ki je last barona Tintija. Po blatni cesti se je onstran Donave pomikal izprevod še tri in pol kilometra daleč strmo v hrib do vasi Artstetten, kjer se je izvršil do 12. pogreb.

Vojvodski prestol na Gosposvetškem polju — strašilo Nemcev. Vojvodski prestol na Gosposvetškem polju na Koroškem je bil po naročilu deželnega odbora koroškega pred kratkim časom z deskami obit in pokrit, da ga ne bi videli slovenski romarji iz slovenskih dežel, ki so hoteli občudovati to častitljivo starodavno slovensko zgodovinsko delo! »Strah ima velike oči«, pravi slovenski pregovor. Iz Kranjske, Primorske in Štajerske je bilo v tem poletju napovedanih več vlakov na Gospo sveto. Romarji iz teh krajev prihajajo sicer

daj, da bi na Koroško prišli Slovenci iz drugih slovenskih pokrajin in vplivali na koroške Slovence. Po pripravah teh nemških veleumov smo pričakovali marsičesa, a pričakali smo pristno nemško trotulozo. Strah je bil le prevelik, kajti to, kar so napravili nemški gospodje v Celovcu, je tako otroče in zabito neumno, da so tega zmožni le koroški todelji. Celovec so obdali z verigo žandarjev in policajev, Gosposvetško polje so okupirali z orožjem, z bajoneti, sabljami in revolverji, da bi odbili — slovenski naskok. Deželni odbor pa je dal zabiti in obiti ves prestol z deskami in je dostop k njemu prepovedal. Čitatelji našega lista iz danes priobčene slike lahko sami vidijo, kakšna je v 20. stoletju nemška kultura na Koroškem.

Sokolski zlet v Rušah. Mariborski »Sokol« ima svoj prapor. Razvil ga je v nedeljo 28. junija v Rušah ob prvem zletu Mariborske Sokolske Župe. Naše Podravje še ni videlo tako lepe slavnosti, kakoršen je bil ta sokolski zlet, ki je uspel v vsakem oziru izbornu. Poleg domačih 10 sokolskih društev, ki so bila vsa močno zastopana, je prihitel na zlet Varaždinski Sokol s praporom in 42 člani in članicami ter Celjska Sokolska Župa s 3 prapori in zastopniki 4 društev (Celje, Zalec, Krško, Trbovlje, 24 članov). Slovensko Sokolsko Zvezo sta zastopala starosta br. Oražen in član zveznega vaditeljskega zbora br. Thaler. Župa Ljubljana I. je poslala 3 člane, akad. društvo »Triglav« pa 10 članov s praporom. Sokolov v krojih je bilo 178. Na kolodvoru v Rušah je pozdravil Sokolstvo v imenu slavnostnega odbora g. Lesjak. Po kratkem odzdravu župnega staroste dr. Rosine je odkorakalo So-

korakajoče čete. G. župan Lasbacher je pozdravil Sokolstvo v imenu občine, nakar je izpregovoril starosta dr. Rosina, kako so baš Rušani dali povod za slavnost,

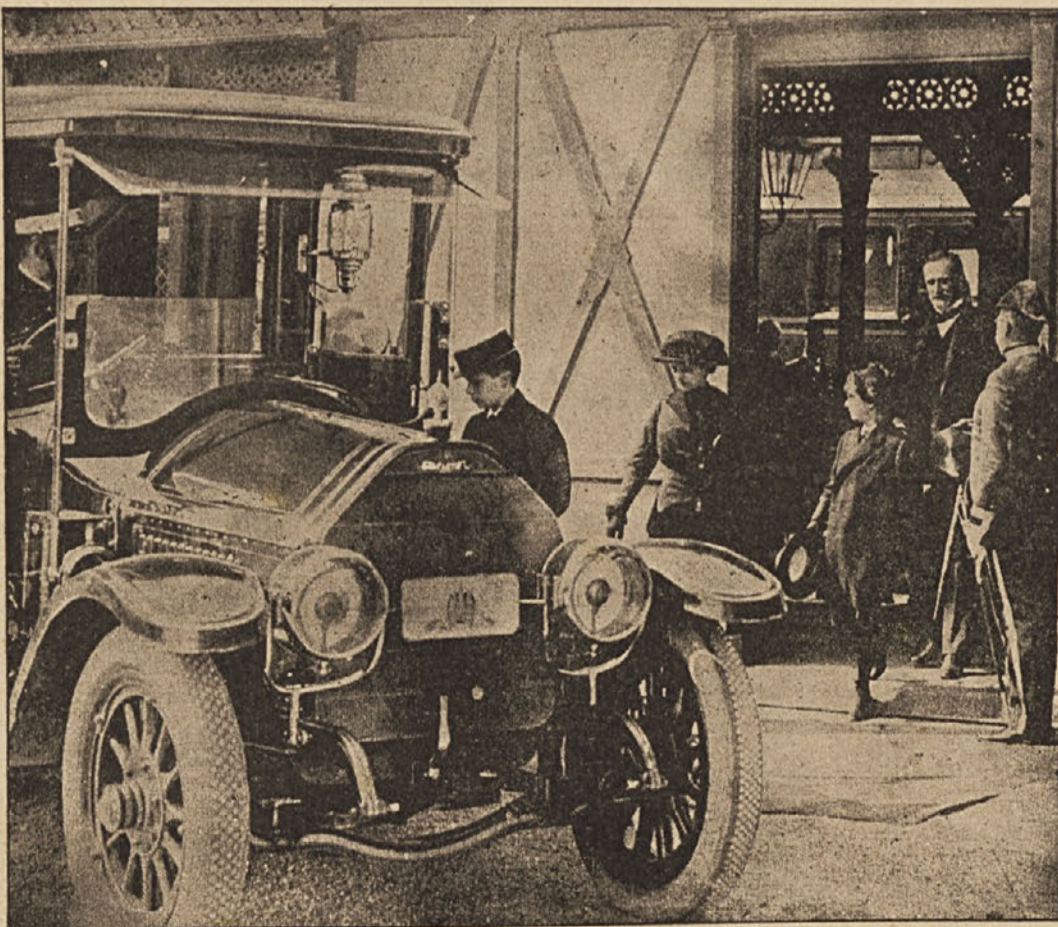

Vhod v grobnico na gradu Artstettenu, kjer so shranili krsti pokojnikov.

ki so že pred 5 leti nabrali nad 100 K za prapor Mariborskega Sokola z željo, da ga razvijemo v Rušah. Ob krasni pesmi »Molitev« se je razvil prapor, ki ga je izročila gospa kumica praporščaku dr. Ravniku. Nato je zabilo 41 zastopnikov raznih sokolskih in drugih društev ter posameznikov spominske žreblje v kopje s sokolskimi gesli. Gospa kumica je pripela na prapor moder trak z napisom: »Brani mejo!« in položila to geslo Mariborskemu Sokolu na srce. Gdč. Olga Sernčeva iz Ruš je pripela bel trak mariborskih in ruških dam; gdč. Zlata Tomac je pozdravila hrvatske Sokole in pripela njihovu praporu trak, po nagovoru gdč. Terezike Ozimove pa je pripelo pet gospodičen trakov ostalim praporom. Ob sokolski himni so sprejeli prapori novi prapor medse — bil je pretresljiv trenotek. V imenu Slovenske Sokolske Zveze je nagovoril starosta dr. Oražen zbrano množico v prekrasnem pozdravu, za Varaždinca pa se je zahvalil br. Svoboda. Slovanska himna, ki jo je pela vsa množica odkritih glav, je zaključila slovesnost, nakar je odkorakalo Sokolstvo skozi Ruše do stare šole. — Ob štirih popoldne se je pričela javna telovadba. Proste vaje je izvajalo 68 telovadcev, ženske proste vaje 18 članic; deški naraščaj je nastopil s 44 telovadci s palicami, nato pa 19 deklic s prostimi vajami s pesmimi in igro, Varaždinski Sokol z vesli; orodna telovadba 13 vrst v dveh skupinah je zaključila telovadni nastop. Na telovadišču se je razvila ob najlepšem vremenu ljudska veselica. Verande in umetni šotori v pohorskem slogu so bili polni življenja. V mraku je občinstvo občudovalo žive slike Varaždinskega Sokola. Sokolstvo se je nerado poslovilo od gostoljubnih Ruš. Sokolstvo je izvršile z nastopom v Rušah veliko narodno delo in zapustilo Podravcem in Pohorcem najkrajše spomine.

Tedenski pregled.

Te dni so šovinistični nemškonacionalni in madjarski listi zopet prav nesramno hujskali proti Srbiji in proti vsem Jugoslovanom. Čisto jasno

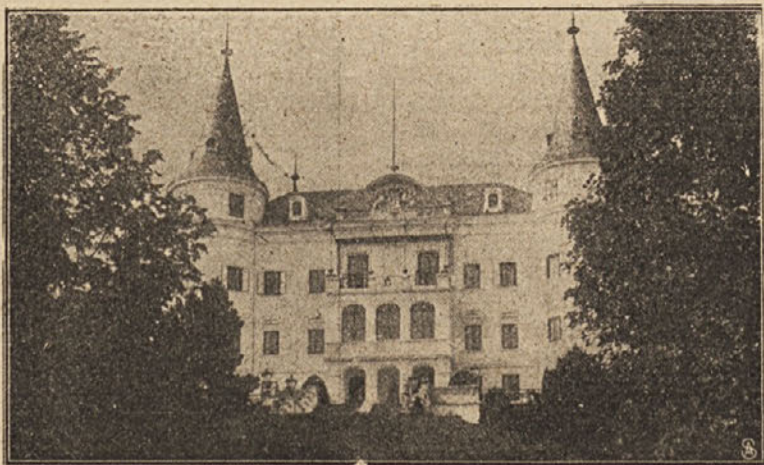
Po pogrebu v Artstettenu: Sirote pokojnikov, knez Maks, princesa Sofija in knez Ernest v spremstvu svojega varuha, grofa Jaroslava Thuna, ki ima za ženo pokojničino sestro, so dosepele z vlakom na kolodvor v Penzingu, odkoder se odpeljejo z avtomobilom k cesarju Francu Jožetu v Schönbrunn.

vsako leto; letos pa bi bila udeležba malo večja, ker je preteklo 500 let, odkar je bil zadnji vojvoda Ernest Železni na tem prestolu ustoličen na slavnostni staroslovenski način v slovenskem jeziku. Nemci so se teh pobožnih romarjev silno prestrašili. Posvetovali so se, kaj naj store, da slovenskih romarjev ne bo, kajti bog ne

kolstvo, na čelu središka godba pod vodstvom g. Serajnika, na slavnostni prostor v Rušah, kjer ga je pričakovala kumica ga. dr. Rosinova vkrogu ruških gospodičen in deklic v belih oblekah in narodnih nošah. Na Sokolstvo so padale cvetlice in venci iz oken in plapolajoče narodne zastave in stotine ljudstva so pozdravljale

so pozivljali vlado, naj napove Srbiji vojno ter naj srbsko kraljevino kar hitro uniči. Poročali so obenem, da bo Nemčija z vso silo podpirala Avstro-Ogrsko. Nečuvne nesramnosti raznih ži-

licija na dan atentata povsem nesposobna. Če bi bila sarajevska policija storila količkaj svojo dolžnost in če bi bila vojska sarajevska količkaj pomagala vzdrževati na ulicah red, bi se atentat ne

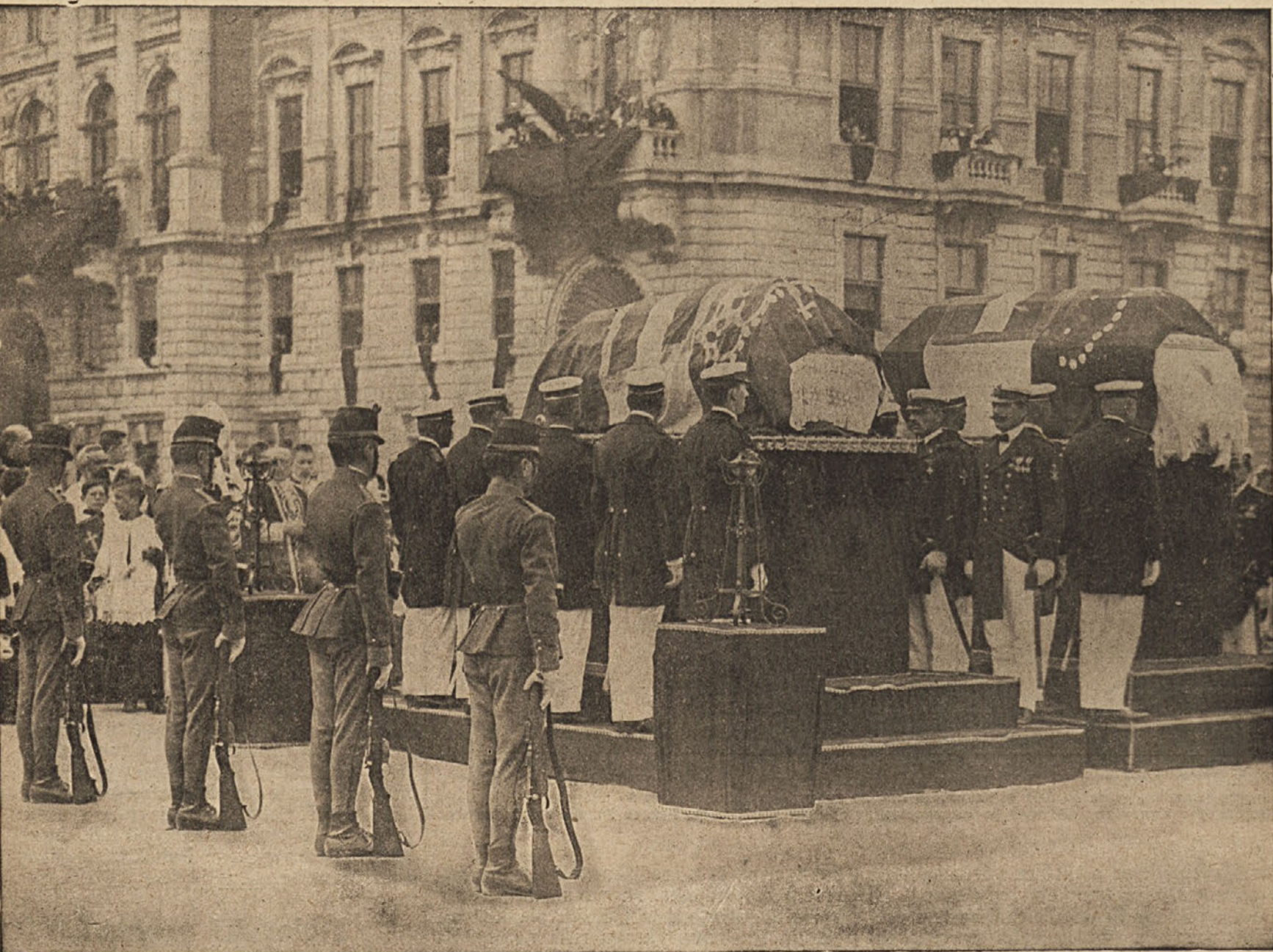
Grad Artstetten s peterimi stolpiči, mesto poslednjega počitka † prestolonaslednika in † njegove soproge.

dovskih in nemških listov smo čitali, srbsko časopisje pa je seveda takisto ostro odgovarjalo, a nikdar ni v srbskih časopisih najti niti najmanjše žaljive opazke o naši dinastiji. Kakor vselej se vede srbska vlada tudi v tem slučaju skrajno pravilno in dostojno. Zato pa tudi naša vlada ne more ničesar ukreniti proti Srbiji. Vojne ne bo, ker vse preiskave niso doslej dognale niti senčice skrivde srbske kraljevske vlade ali srbske armade pri gnusnem atentatu v Sarajevu. Vedno bolj pa se kaže, da je bila sarajevska državna po-

bil posrečil. Zdaj, ko je toča že pobila, pa sliši tudi sarajevska policija celo travo rasti; zdaj ve, da je bila organizirana proti prestolonasledniku med bosansko mladino velika zarota, da je čakalo prestolonaslednika na mnogih krajih po vseh sarajevskih ulicah več zarotnikov, tako da bi smrti nikakor ne bil mogel uiti. Povsod so stali zarotniki z bombami in revolverji, povsod so bili nastavljeni peklenški stroji. To vse ve policija zdaj, ko je že prepozno. In zdaj zapirajo zdravnike, učitelje, trgovce, akademike in ljudi raznih

ver, narodnosti in poklicev, pri katerih so našli baje bombe in pismene dokaze o zaroti. Po vsej državi, na Dunaju in v Slavoniji zapirajo ljudi, češ da so veleizdajalci, češ da so podpirali velikosrbsko idejo ter so delali za Srbijo. Toda 550 orožnikov in policajev ni moglo zabraniti vandalizma židovskih, mohamedanskih in fanatičnih hrvatskih tolpa po Sarajevu. Škoda, ki jo je napravila čisto nedolžnim Srbom ta sodrga, je ogromna in mnogo Srbov je danes po nedolžnem na be-raški palici. Mnogo mladih ljudi je po nedolžnem v ječi in avstro-ogrski narodi so zaradi policijske nesposobnosti danes še v hujšem sovraštvu kot poprej. Pred vsem svetom se kaže popolna anarhija v naši državi, strašna nesložnost med narodi in tragična nesposobnost državne uprave. Vsa krivda tiči v naši državi; zato je le neroden izgovor, če zdaj psujejo Srbijo, ki ne more nič za to, da so nesposobni policisti, deželni šefi in generali pustili smrkavcem ubiti sredi belega dne našega prestolonaslednika in njegovo soprogo.

Velikosrbska ideja se danes namenoma zamenjava z jugoslovansko idejo, samo da ima policija več dela, zdaj, ko je že prepozno. Kaj je velikosrbska ideja? Ta ideja stremi po združenju vseh Srbov v eno kraljestvo. Naravno je, da žele biti združeni vsi Srbi, kakor žele vsi Nemci biti združeni v enem nemškem cesarstvu. V naši državi imamo javno in odkrito priznavano vsenemško stranko, ki deluje obenem proti Rimu in za prestop v protestantizem. A te stranke ne preganja nihče. Toda jugoslovanska ideja stremi le za kulturnim in gospodarskim združenjem vseh jugoslovanskih narodov v okviru naše države. Slovenci, Hrvati in Srbi smo bratje po krvi in jeziku, skupna nam je kultura in skupni so naši sovražniki.

Na molu sv. Karla poleg Lloydove palače v Trstu sta postavljeni krsti prestolonaslednika in vojvodinje Zofije na črna katafalca. Mornariški častniki, podčastniki ter pešci obdajajo kot zadnja častna straža v dvojnih krstah ležeči trupli, tržaški škof dr. A. Karlin z veliko asistenco opravlja pogrebne molitve.

Razširjajte povsod „SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK“ in pridobivajte mu novih naročnikov!
 Zahtevajte ga po vseh gostilnah, hotelih, kavarnah, brivnicah in društvih! Naročite si ga, četrtletno stane le 2.50 K.

Ta ideja nima z veleizdajo, z zarotami in z bombami nič stikov. Če se bratje ne bodo ljubili in podpirali, jih kmalu uničijo Nemci, Madjari in Lahi. Tudi danes so si Jugoslovani ostali zvesti in si

dežele pa v mesta. Meščanka in dekleta z dežele bi se na ta način marsičesa naučili.

Neki nemški ženski list priporoča v ta namen izmenjavanje hčera. Mnogim dekletom bi

tukaj mestna deklica! Pomagala bi nekoliko pri lažjem in boljšem delu, kolikor bi pač hotela in mogla. Meščanka bi zavzela mesto domače hčere na kmetih že zato, da bi tudi domača hči z dežele zavzela v mestu isti prostor. Seveda se ne misli pri tem, da bi meščanke opravljale posle dekel in pastiric. Takisto bi ne bila dekleta z dežele v mestu služkinje, marveč bi nadomeščale domačo hčer. Na eni strani mirno življenje, polno novih pojmov in vtiskov na deželi, na drugi strani povsem drugačno življenje v mestu: to bi bilo v korist obema deloma in bi bilo na ta način obema pomagano. Odpadli bi stroški za hrano in stanovanje. Mlada osebnost bi pridobila že zato, ker pride v druge razmere, sliši druge nazore, spozna drugačen okus. Značaj bi se krepko razvijal.

Strah staršev, oddati otroke na tuje, je pač precej neutemeljen; res dajo svoj najdražji zaklad iz hiše, a prejmejo zanj istovrednega in imajo v rokah zastavilo za blagostanje svojega otroka. — Tako nemški ženski list.

Naj bi morda tudi Slovenke razmišljale o tem predlogu, ki bi se dal — seveda samo v poedinih slučajih — prav lepo izvesti in bi imel nemara dober uspeh.

Doktorica kraljica. Vseučilišče v Gromingah je slavilo svojo 300letnico. Ob tej priliki je vseučilišče imenovalo nizozemsko kraljico Viljmino za doktorico holandsčine. Kraljica je sila popularna in uživa splošno ljubezen naroda.

Iz Sarajeva: Razvaline Jeftanovičevega skladišča, ki ga je razdejala mohamedanska in hrvatska sodrga brez zadostnega odpora oblastev.

ostanejo proti vsem hujskačem podlih duš. — Kakšna pa je naša država, ko se zapirajo že deželne meje najbližim sosedom! Kranjski, štajerski in primorski Slovenci ne smejo priti na tabor koroških Slovencev, ki se je vršil 12. t. m. pri Sv. Jakobu v Rožu. Vseslovenski sokolski zlet se ne sme vršiti v Ljubljani, ker ne puste Hrvatov in Srbov v Ljubljano, — da, niti iz Trsta, iz Gorice, iz Celja in Maribora in s Koroškega ne sme noben Sokol na Kranjsko! Tako so torej celo posamezne dežele odrezane druga od druge. Ne le vsesrbska, nego tudi vseslovenska ideja se zdi avstrijski policiji nevarna. Kmalu bo še ime Slovenec prepovedano, in zahtevali bodo, da se imenuemo le Kranjce, Štajerce, Korošce in Primorce! Da so te razmere sramotno nezdrave, vidi ves svet. Zato pa se klanjamo modrosti našega presvetlega cesarja, ki v takih razmerah na kakšno vojno noče misliti ter odklanja vse vojne hujskače. — V Albaniji se upor širi bolj in bolj, in dnevi kneza Viljema so šteti. Zdaj so osvojili Epirci mesto Korico in druge kraje. Viljem je izgubil že vso Albanijo ter se drži le še v Draču. — Zedinjene države in Mehika so sklenile mir, a predsednik Huerta bo moral odstopiti, ker mehikanski ustaši prodirajo dalje. — V Belemgradu je nenadne smrti umrl ruski poslanik pl. Hartwig, glavna opora Srbije in najbolj odločni nasprotnik Avstrije. Umrl je v pisarni avstrijskega poslanika pl. Giesela, ko je pil čaj. Zadel ga je srčna kap.

prav koristilo, ko bi odšle za nekaj časa iz ozračja domače hiše, kjer vladajo čestokrat prevelika popustljivost, razvajanje in brezdelje. Na tujem se nauči človek hitro samoobvladanja in discipline ter si vzgoji voljo.

Po končanih šolskih študijah so moči mestnega otroka itak precej izrabljene; pojavljajo se

Iz Sarajeva: Kako so divjali sarajevski demonstrantje po Jeftanovičevem skladišču vozov, kočij, omnibusov, sani i. dr., daši ima Sarajevo državno policijo in orožništvo z nad 500 možmi.

Ženski vestnik.

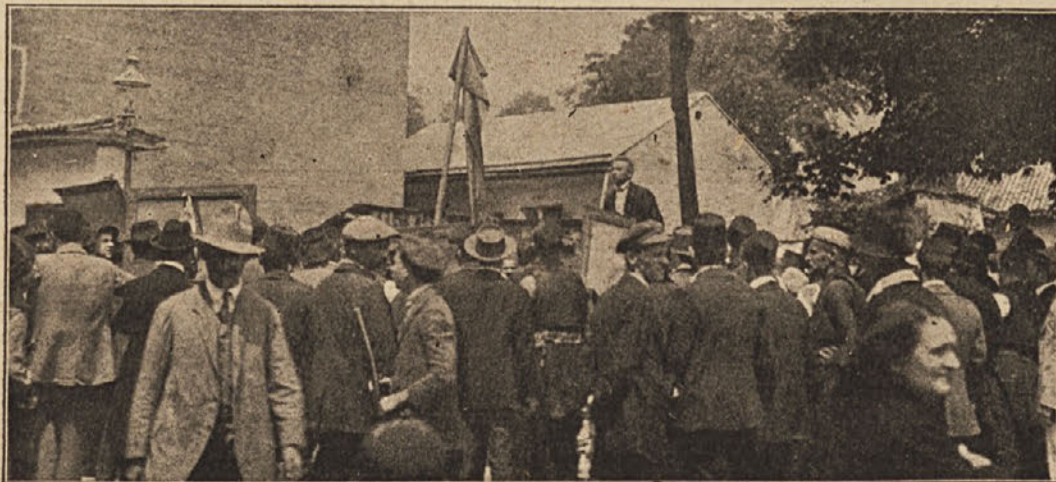
Lastna izkušnja najbolja učiteljica.

Za dekleta, ki imajo namen ostati doma, pa tudi za one, ki hočejo v službo, bi bilo prav ugodno, ko bi prišle vsaj za nekaj časa v druge razmere. Meščanke naj bi šle na deželo, dekleta z

zlasti pri mestnih dekletih večkrat bledičnost in druge slabosti. Prav izvrstno bi bilo, ko bi šla taka dekleta, preden se posvete svojemu poklicu, preden gredo v službo, za nekaj mesecev na deželo v kako dobro hišo, seveda, na kako veliko posestvo. Koliko novega, zanimivega bi videla

Prvi kongres nemških pisateljic v Lipsiji se je vršil od 28.—30. junija t. l. Nemško ženstvo je imelo v Lipsiji najprej svoj »ženski teden« z mnogoštevilnimi važnimi shodi, predavanji itd. Temu »ženskemu tednu« je sledil kongres nemških pisateljic, ki so zlasti svarile proti ženskemu diletantizmu na literarnem polju. Zanimivo je bilo poročilo o delovanju nemške žene na polju dramatike. Referentka iz Pariza je poročala, da imajo francoske dramatične pisateljice že jako lepe uspehe. Imajo društvo ženskih dramatikaric. Naglašala je: »Današnje gledališče nujno potrebuje ženske, ki bo dala umetnosti novo dušo in novo vest.« Sicer manjka ženskam še pri spisovanju dram koncentracije in logike. Ne znajo še pisati za oder, ker ga ne poznajo. A v doglednem času odlože ženske tudi te napake. Razne poročevalke so bičale neumestne predsodke gledaliških ravnateljev, kritikov in občinstva, ki že vnaprej zavrzajo vse, kar je spisala ženska. Ženske morajo pisati pod moškimi imeni, ako hočejo imeti uspeh.

Parizanke in ženska volilna pravica. V Parizu je o priliki zadnjih volitev napravil neki velik časopis poizkus, nekako generalno izkušnjo za politično zrelost Parižanke. In Parižanka je do-

Iz Sarajeva: Nekli stavec hujska mohamedance in katoličane na poboj pravoslavnih Srbov. Nikjer ne policaja ne vojaške straže.

Razširjajte povsod „SLOVENSKI ILUSTROVANI TEDNIK“ in pridobivajte mu novih naročnikov! — Zahtevajte ga po vseh gostilnah, hotelih, kavarnah, brivnicah in društvih! Naročite si ga, četrtletno stane le 2'50 K. —

bila veliko petico. Generalna izkušnja za žensko volilno pravico je pokazala, da je pariška žena politično še popolnoma nezrela. Izmed stotisočev samostojnih žensk jih je prišlo »voliti« jedva kakih 20.000. Parižanka se pač bolj zanima za lepe obleke ter za razne škandalne afere in ne utegne poučevati proletark, dasi bi bilo njim v korist, ko bi se z vsemi silami zavzele zato, da dobe odlo-

Moški in ženske.

V gospodarskem življenju narodov je velike važnosti razdelitev prebivalstva po spolu. Narava sama je obdržala nekako ravnotežje spolov. Zato pa je že statistik Ivan Peter Süßmilch (1707—1676) pisal o »božanstveni ureditvi« razdelitve človeškega spola. Ali družabne uredbe,

961 in v Srbiji 937 žensk. Ta izkaz kaže, da je med Germani obilo več ženskih nego moških, v balkanskih deželah pa se kaže občutno večje število moških nad ženskami. Razlogi za to pač ne bodo samo gospodarskega in socialnega značaja, marveč tudi v posebnostjo rase. V avstrijskih deželah prihaja po ljudskem štetju 1910. na 1000 moških: v Dol. Avstriji 1046, v Gornji Avstriji 1077, v Solnograški 995, v Štajerski 1006, v Koroški 998, v Kranjski 1099, v Trstu 1040, Goriška 961, Istra 912, Tirolska 991, Predarlška 1012, Češka 1047, Moravska 1066, Šleska 1046, Galicija 1038, Bukovina 1021, Dalmacija 1000 žensk. V petih deželah v Avstriji torej je manj ženskih nego moških, v ostalih je obratno. Ali tudi ti podatki ne kažejo pravega razmerja glede posameznih dežel, ker na to razmerje močno vpliva število izseljencev in število vojaških garnizij. V Hrvatski in Slavoniji pride na 1000 moških 1045 žensk, v Bosni in Hercegovini na 1000 moških 908 žensk.

Razvitje prapora mariborskega Sokola v Rušah dne 28. junija t. l.: Pohod. (Fot. Vilko Weixl.)

čilne glasove tudi v politiki. Parižanke so deloma prebogate in zato preveč lahkomišelnice, deloma pa — in te so v večini — imajo z borbo za kruh preveč skrbi, da bi se mogle baviti s politikom. Vobče je Parižanka dobra gospodinja, a z zelo ozkim duševnim obzorjem.

posli, kultura so to ureditev razmaknile in se ta ureditev zmenjuje sedaj na moško sedaj na žensko stran. Dejstvo je, da se poprečno rodi več moških nego ženskih. Na 100 detet ženskega spola odpada 105—106 dečkov. Istočasno pa se mora konstatirati tudi, da je odstotek umrljivosti med dečki, dokler ne prestanejo otroške dobe, mnogo večji nego pri deklicah. Vpoštevaje prebivalstvo cele zemlje po najnovejšem štetju, se dobi razmerje 99 žensk na 100 moških. Pri nekaterih rodovih se omalovažuje ženski spol in žensko dete ni deležno potrebne pažnje. To vpliva seveda na razmerje v številu med moškim in žensko. V kulturnih državah, kjer je priznana ravnopravnost spolov, je ženski spol številnejši in ta pretežnost raste v istem razmerju s kulturo. Stare kulturne dežele z močnim izseljevanjem izkazujejo mnogo večje število žen nego nove kolonijalne. Tako v »stari« Evropi odpadeta poprečno na 100 moških 102 ženski, v »mladi« Avstraliji pa pride 85 žensk, v Aziji 96, v Afriki in Ameriki 97 žensk na 100 moških. Posebno za ameriško Unijo je karakteristično, da vztočni kraji z najstarejšimi naselbinami (tako tudi v

Cenjenim naročnikom in vsem, ki povprašujejo po številki 27 z dne 2. julija 1914 naznanjamo, da nam je popolnoma pošla, in zato ne moremo ž njo nikomur več postreči. Dobi pa se še številka 28.

Razne vesti.

Slovansko bogoslužje v katoliških cerkvah v Srbiji. Papež Pij X. je dovolil, da se opravlja po katoliških cerkvah v Srbiji povsod, kjer to zahtevajo župljani, molitve in obrede v staroslovanskem jeziku. V Novi in Stari Srbiji se bode torej vršilo bogoslužje v staroslovenskem jeziku, ker je gotovo, da bodo župljani zahtevali povsod slovanski jezik.

Zavarovalnina visokih glav. Knezi, kralji in cesarji se prav tako zavarujejo na zelo visoke svote kakor drugi ljudje, dasi so navadno premožni. Angleški in italijanski kralj sta zavarovana prav visoko; takisto tudi njun španski tovariš, ki ga je žalostna smrt njegovega sosedu, portugalskega kralja, tako zastrašila, da se je hitro zavaroval za več milijonov. Škandinavski vladarji so zavarovani pri domačih družbah baje le za zmerno vsoto. Ferdinand Bolgarski plačuje visoke premije za svoje življenje; tudi umorjeni

Razpis umetniške nagrade.

Da se okrase slovenske hiše s slikarskimi umotvori slovenske duše, narodne lepote in domačega čara, se je odločilo založništvo „Slov. Ilustrovanega Tednika“, da izda serijo žanrskih slik iz slovenskega ljudskega življenja. Kot prvo tako sliko hoče izdati za Novo leto 1915 žanrsko slikarsko umetnino

iz kmečkega življenja koroških Slovencev.

V to svrhu razpisuje podpisano založništvo

nagrado 600 (šeststo) K

za najboljšo žanrsko sliko iz ljudskega življenja koroških Slovencev. Slika bodi veselega značaja in predstavljaj n. pr. rizzor narodne šege, navade, zabave, svatbe, žegnanja, veselice, plesa pod lipo i. p. Uporabijo naj se narodne noše sedanje ali pretekle dobe.

Tekme se morejo udeležiti le slovenski umetniki.

Slika, ki ji prisodi umetniška jury, pomnožena z založnikom in urednikom Slovenskega Ilustrovanega Tednika,

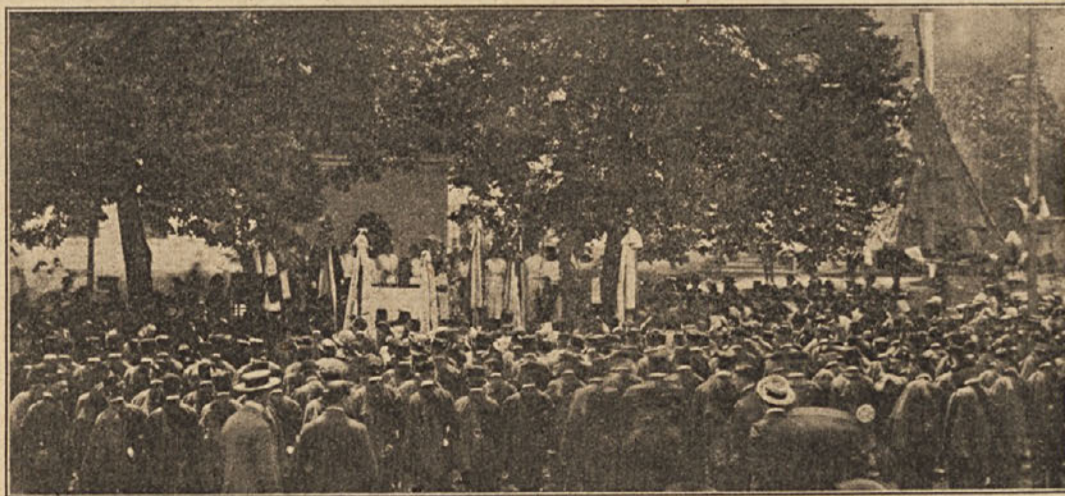
nagrado 600 (šeststo) K,

preide v neomejeno last založnika S. I. T., ki izda po njej v najboljši tehniki izvršeno barvasto reprodukcijo v merilu 40|50 cm kot nagrado naročnikom S. I. T. Originalne slike bodi torej izvršen usaj v merilu 80|100 cm.

Slike za to tekmo je poslati na naslov uredništva S. I. T. najkasneje do 1. oktobra 1914.

V Ljubljani, dne 10. julija 1914.

Založništvo in uredništvo Slovenskega Ilustrovanega Tednika.

Razvitje prapora mariborskega Sokola v Rušah: Na slavnostnem prostoru ob razvijanju prapora. (Fot. Vilko Weixl.)

Mehiki izkazujejo več žen nego moških; v srednjih delih vlada enakost spolov, v zapadnih se opaža izdatno zaostajanje ženske v številnem razmerju do moškega. V Evropi sami je 4³/₄ milijona več ženskih nego moških. V posameznih evropskih državah na podlagi zadnjega ljudskega štetja odpada na 1000 moških 1012—1093 žensk. Malo žensk pa je na Balkanu, ker na 1000 moških odpade v Grški 986, v Rumunski 968, v Bolgarski

kralj Aleksander srbski je bil precej visoko zavarovan. Srbskega kralja Petra baje ni hotela nobena družba zavarovati, češ da visi njegovo življenje na niti. Pripoveduje se, da so tudi albanskega mbreta Viljama Wieda odklonile vse zavarovalnice. Ruski veliki knezi morajo plačevati mnogo večje zavarovalne premije kakor drugi ljudje, ker se zavarovalnina izplača tudi tedaj, ako umrjo »nenaravne smrti«. Tudi vsi drugi ve-

likaši in vladarji dobe zavarovalnino brezpogoi-
no izplačano. Papež se je tudi zavaroval, in sicer
na korist svojih sester.

Sedemdesetletnica kralja Petra. Dne 12. t. m.
je slavil srbski kralj Peter svojo 70letnico rojstva.
Srbski narod je proslavil ta dan z zanešenim pono-
som, saj je srbski kralj po strašnih razmerah za
časa polblaznega kralja Aleksandra Obrenoviča
in njegove nevedne žene Drage uvedel v Srbijo
red in poštenost, začel pametno slovansko zu-
nanjo politiko ter je z dvema zmagovalnima voj-
nama izdatno razširil meje srbske kraljevine. Pre-
magal je Turke in Bolgare ter ukrotil ob mejah
Albance. Balkanska zveza, prva in druga, je pod
vodstvom kralja Petra dosegla največje uspe-
he. Želeti je, da se tudi razmerje z Avstro-Ogrsko
zboljšajo in stalno utrde. Kralj Peter je vedno
spoštoval srbsko ustavo ter je vršil le želje svo-
jega naroda. Skrbel je v prvi vrsti za razvoj srbske
industrije ter se je število domačih tovarn
zelo pomnožilo, dvignil je ljudsko, srednje in vi-
soko šolstvo ter ustanovil nešteto učilišč za
dečke in deklice. Kulturni zavodi imajo v kralju
Petru najboljšega podpornika. Temeljito je po-
boljšal tudi srbsko vojsko, ki se je pod njegovo
vlado dvignila na vzorno višino. Zlasti srbsko
topničarstvo je prvovrstno v Evropi. Kralj Peter
je v zadnji dobi bolehen, naglušen in ga muči
protin. Zato ga nekaj časa nadomešča prestolona-
slednik Aleksander, ki je bil vrhovni poveljnik
v minolih vojnah.

EMIL GABORIO:

18. nadaljevanje.

Izgovor krivca.

(Dalje.)

Najrajši bi bil preložil nadaljevanje
te zaslizbe na drugo priliko. A to bi bila
le nova nespretnost. Treba je bilo torej
korakati naprej.

»Sklep, ki vam ga je izrazil vikont,
priča res da o jako lepem mišljenju. Ali
pa ni omenil s kako besedo tudi vdove
Leruževe?«

»O pač, govoril je o njej.« je odgovo-
ril grof, kakor da je doslej prezrl to okol-
nost.

Iz Sarajeva: Blago in raztrgane obleke srbskega krojača Dušana Besarića, ki mu je mohamedanska
in hrvaška drhal vse uničila.

»Potem vam je povedal najbrže tudi,
da bi svedočba te žene zadoščala že sama
po sebi v dokaz za Noelovo pravico?«

»Da, da, točno to mi je dejal; s tem
je tudi še posebej utemeljeval svoj odpor
proti moji volji.«

»Dobro bo, če mi poveste čim naj-
natančneje, kaj se je zgodilo med vami in
med vikontom. Prosim, gospod grof, spo-

mnite se njegovih besed, kolikor točno se
le morete.«

Grof je ubogal brez upiranja. Preve-
lika razburjenost se mu je bila polegla;
zdaj je zopet lahko jasno mislil. In sinočni
nastop mu je bil pred očmi še z vsemi
najmanjšimi podrobnostmi.

S šolske razstave: Risbe in slike gojenk ingojencev c. kr. učiteljsča v Ljubljani.

Čim živeje in natančneje je poročal
grof o razgovoru, tem bolj se je utrjevalo
Dabironovo prepričanje.

A kar je bilo grofu sinoči v ponos in
radost, je netilo zdaj najhuje Dabironov
srd na Alberta.

»Kako prebrisana komedija!« je mi-
slil sam pri sebi. »Saj se zdi narav-
nost, kakor da bi bil Tabaret pre-
rok! Kolika smelost in spretnost! To je
pravi ženij zločina! Samo čudež nam mo-
re pomagati, da ga razkrinkamo. Kako je
videl vse naprej in se pripravil! Kako fino

čez prag, kot goljufa.«

Grofu pa so se porajali med govoren-
jem skoraj enaki zaključki kakor sod-
niku. Zdaj se mu je zdelo samemu jasno,
zakaj je pripisoval Albert Klavdinini sve-
dočbi tolikšno važnost. In dejal si je na-
posled, da je Albertova plemenita nese-
bičnost zdaj le preveč umevna.

Ko je bil grof pri kraju, je rekel Da-
biron: »Hvala vam, gospod grof. Gotove-
ga vam ne morem reči. Toda premnogo
razlogov govori za to, da je igral vikont
v svojem razgovoru z vami kot dovršen
glumač izbornu priučeno ulogo.«

»In še kak priučeno!« je zamrmral
grof.

Vstop odvetnika Žerdija je prekinil
zaslišbo. Prišel je s črno usnjato mapo.

Noel se je poklonil grofu, ki je vstal
in se umaknil diskretno v drugi konec
sobe.

»V tej mapi,« je rekel Noel polglasno
sodniku, »najdete vsa pisma. Oprostite,
a zapustiti vas moram takoj, zakaj stanje
gospa Žerdijeve prihaja čimdalje opas-
nejše.«

Poslednje besede je izrekel Noel ne-
koliko glasneje, tako da jih grof lahko sli-
šal. Prestrašil se je v resnici in zadržal
le trudoma vprašanje, ki mu je sililo na
ustnice.

»Samo trenotek,« je odgovoril sod-
nik. Vstal je, prijel Noela za roko in ga
vedel h grofu.

»Gospod grof de Komaren, čast mi je
predstaviti vam gospoda Noela Žerdija.«

Grof se je očitno že nadejal tega,
zakaj predstavljanje ga ni pretreslo ni
malo; nobena mišica njegovega obraza ni
vzdrgetala. Noel pa se je ustrašil, kakor
da ga je udaril kdo po glavi. Omahnil je,
išoč z roko opore.

Obadva, oče in sin, sta stala drug
drugemu nasproti, na videz zatopljeni v
svoje misli, v resnici pa mereč drug dru-
gega s pogledi, kakor da si hočeta čitati
v dušah. Dabiron ni bil prav zadovoljen.
Mislil je, da padeta drug drugemu v na-
ročje; zdaj pa sta se gledala, prvi ves

Risarska razstava na ljubljanskem učiteljsku; priredil profesor Sucher.

otrpel, drugi ves zmeden. Naposled je izpregovoril z rahlim očitkom v glasu: »Gospod grof, priznali ste prej, da je gospod Žerdi vaš zakonski sin.«

Grof ni odgovoril; stal je, kakor da ni slišal ničesar. Noel je zbral ves svoj pogum in začel prvi:

»Ne srdim se na vas, gospod grof —«

»Le kar recite oče«, ga je prekinil ponosni stavec z glasom, v katerem ni bilo sledu o ganjenosti ali nežnosti. Obrnil se je k sodniku in dodal: »Ali vam še lahko postrežem s čim?«

»Da; prositi vas moram še, da poslušate čitanje svoje izpovedbe in jo podpisete, ako najdete, da odgovarja zapisnik resnici. Čitajte, Konstant!«

Pisar je obrnil napol svoj stol in pričel. Imel je prav čudno maniro, zregljati bliskoma, kar je bil zapisal v velikih potezah. Pisal je jako naglo, v eni potezi in ne meneč se za ločila, dokler je bilo kaj sape. In kadar mu je zmanjkalo zraka, je zasopel globoko ter začel iznova. Nehote si se moral spomniti plavača-potapljača, ki pomoli zdajpazdaj glavo iz vode ter se založi s svežim zrakom, nato pa izgine zopet pod gladino.

Noel edini je sledil čitanju z napeto

Pridobivajte nam novih naročnikov!

Proda se trgovina

z mešanim blagom. Ivan Vrhovnik, Moste, Novi Udmat pri Ljubljani. 386

Potenje nog,

rok, života v obče, kakor izjede in rane, nastale vsled potenja, ozdravi povsem Bartuličeva »zdravilna mase«. Cena škatlji samo 50 v, s pošto 70 v, in se plača vnaprej ali 12 škatelj za 6 K franko proti povzetju. Edino pristno le pod varstveno znamko sv. Marije pomočnice. Dobiva se pri Vladku Bartolču, lekarnarju, Zagreb, Jelačičev trg št. 19. (362c)

Leopold Seufferth
atelje za ortopedijske aparate in bandaže

-- Brno --

Kandlergasse 8

(382) (mecanin)

Izdeluje vsakršne ortopedijske aparate in bandaže kakor tudi umetne roke in noge, telesna uravnala (paso-ve) v obliki steznika po gosp. primariju Dr. Bittnerju.

Pred zdravčenjem

Po zdravljenju

Uravnano telo z aparatom, ki je bil prirejen po navodilih gosp. ravnatelja brnske otroške bolnice primarija Dr. V. Bittnerja.

pozornostjo. Kakor neumevno je bilo skoraj drugim, on je vendar razložil vse. Izvedel je marsikaj velevažnega zase.

Ko je bil Konstant pri kraju, je podal grofu pero. Podpisal je brez najmanjšega upiranja. Nato se je obrnil k Noelu:

(Dalje prih.)

Na prodaj je

HIŠA 2hiši

na Jerški cesti šte. 23, blizu novega pokopališča (Sv. Križ) v Ljubljani. — Hiša ima 5 sob, 4 kuhinje, klet, lasten vodnjak in okrog 700 sežnjev vrta. Kraj je miren in zdrav. Plačilni pogoji zelo ugodni. Več se izve v Novem Udmatu št. 152. (388)

Pod ugodnimi pogoji se prodasta

2hiši

v Črnučah pri Ljubljani. Vsaka ima 3 sobe, kuhinjo, jedilno shrambo, klet in lastni vodovod. Zraven je do 1300 m vrta s sadnim drevjem. Poizve se pri F. Jerko, Podboršt 10, Ježica. (387)

Udobno pohištvo se počuti vsakdo v lepem urejenem stanovanju zato kupite in vso drugo opravilo z vsem zaupanjem pri tvrdki :

M. P. PAVLICA,

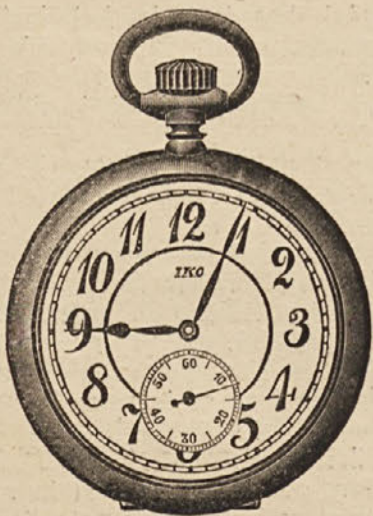
Jurišičeva ulica 3. - Zagreb. - Tel. br. 12-49.

Cene zmerne, blago solidno in moderno. Naročila se izvršujejo od najenostavnejših do razkošnih oprav. 368

NOV CENIK!

H. Suttner

Ljubljana šte. 5.

Novi povečani cenik je ravno izgotovljen, vsak dobi istega na zahtevo zastonj in poštnine prosto. P. n. odjemalci, ki imajo stari cenik, naj blagovolijo dopisnico z naslovom vposlati, da jim zmoremo novi cenik doposlati.

Najboljši dokaz za nizke cene, dobro in solidno postrežbo tvrdke H. Suttner so obila pohalna pisma in priporočila od s ojih velecenjenih odjemalcev.

Ne pustite se premotiti, stara, svetovnoznana tvrdka H. SUTTNER se nahaja samo v Ljubljani 5, Mestni trg 25 in nima nobene podružnice ne v Ljubljani in ne drugje, ima samo eno lastno protokolirano tovarno ur v Švici.

Kdor ne verjame, naj poskusi, da je novi »Osetov Silva vrec« pri Tolstovrški slatini pošta Guštanj res izvrstna zdravilna in osvežujoča namizna kislava voda, ki močno mozira in ostane čista in dobra. Konkurrira lahko z vsemi slovečimi vodami. Poskusite, zahtevajte in naročite takoj. Steklenice vseh vrst se sprejmejo v polnitev in proti računom. Tudi kupijo se vse vrste steklenic. Edino domače podjetje te vrste. Svoji k svojim!

Prebavno motenje pri dojenčkih, griža, driska, črevesni katarji itd. so vedno posledice nepravilne hrane in so napravile že mnogim staršem skrbi in celo žalost. Ako hočete ohraniti svoje dete in jih videti ob okusni lahko prebavni hrani resnično uspevati, potem dajajte nežnemu ljubljencu Nestlejevo moko za otroke. — Poskušnje popolnoma zastonj pri: Henri Nestlé, Dunaj, I., Biberstrasse 11.

Dobro blago in nizke cene, to je načelo tvrde H. Suttner v Ljubljani št. 5. Zato pa se je tudi razvila iz majhnih početkov do današnjega velikega podjetja ter je sedaj na slovenskem jugu največja razpošiljalnica ur, verižic, prstanov, uhanov in sploh zlatnine, srebrnine itd. Oglejte si zalogo ali pa pišite po cenik, ki ga dobite zastonj in poštne prosto!

Najhujši zapeljivec in škodljivec ljudi je velika reklama. Mnogo je ljudi, ki naročajo razno blago in pošiljajo naš denar v tujino le zato, ker so brali v koledarjih, v časnikih ali na lepkih velikansko reklamo. Dobijo navadno slabo blago za dragi denar, potem pa se jezijo, a dobavitelj se iz njih norčuje in reklamacij noče razumeti, ker je druge narodnosti. Kdor torej hoče dobiti zanesljivo dobro in poceni blago, naj se obrne na Prvo slovensko spodnještajersko razpošiljalno, J. N. Sostarič, Maribor, Gosposka ulica št. 5. Če pridete v Maribor, pazite na slovenski napis, da te trgovine ne zamenjate s kako drugo, ki se morda tudi tako glasi, piše pa Schosteritsch, Schusteritsch ali Schusterschüz.

Veliko ljubljanskega občinstva se ravna po električni uri v Prešernovi ulici 1. Opozarjamo, da bi se vsakdo posluževal iste, ki kaže pravi čas in je v Ljubljani edina te vrste. Uro je postavila tvrdka F. Čuden.

1. avgust — dan sreče za onega, ki pravčasno naroči izborna turško srečko ter po zrebanju tega dne prejme veselo sporočilo, da je njegova številka zadela 400.000 frankov! Vsaka srečka prinese gotov dobiček, zato naj oni, ki hočejo svojo srečo poskusiti s srečkami, nemudoma zahtevajo zadevno pojasnilo, ki jim ga glasom da-

našnjega oglasa z obratno pošto in brezplačno pošlje: Srečkovno zastopstvo, Ljubljana 3.

Nič ne pomaga, vsak mora priznati, da je Kolinska kavna primes vendarle najboljši kavni pridatek, ki se odlikujejo svoji izvrstni kakovosti in daje kavi izborni okus, prijeten vonj in lepo barvo. Obenem pa je pristno domače blago. Vse naše gospodinje kupujejo torej samo Kolinsko kavno primes in so z njo najbolj zadovoljne.

Manufakturna trgovina

J. GROBELNIK

152

prej Franc Souvan sin
: LJUBLJANA :

Mestni trg 22
nasproti lekarne.

Posebno bogata zaloga

sukna za moška
oblačila!!

Najboljši nakupni vir
modernega blaga
za ženske obleke
iz svile, volne, delena itd.

Vedno zadnje novosti
rut in šerp.

Bogata zaloga
vsakovrstnih preprog, zaves in garnitur. Izkušeno dobri šifoni, platno kotenine in drugo belo blago.
Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Št. 719. Srebrna cil.-rem., dobro in trpežno kolesje, lep pokrov K 7.80
Št. 723. Srebrna cil.-rem., dobro in močno kolesje, močno graviran pokrov z rožn. kazalnikom K 11.70
Št. 748. Srebrna cil.-rem., dobro in močno kolesje na 6 kamnov, močni dvoj. pokr. lepo gravirani K 13.50
Št. 774. Ista z anker kolesjem na 15 kamnov, 3 močni srebrni pokrovi, lepo gravirani K 21.—

Pošilja se proti povzetju, nikake izgube, zamena dovoljena ali se vrne denar. Dobi se pri tovarni ur

H. SUTTNER, Ljubljana št. 5.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici.

Glavno zastopstvo tovarne ur „ZENITH“.

Zahtevajte cenik zastonj in poštne prosto.

SODE

dobro ovinjene stare in nove, male in velike ima na prodaj Ivan Buggenig, sodarski mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico št. 7.

Utegnete si svojo kuhinjo in svoje

stanovanje

s koristnimi in lepimi gospodinj-
skimi predmeti opremiti

zastonj

če kupujete našo dobro žitno kavo. 5 kg težak zavoj v lepi vrečici za kuhinjsko opravo ob enem z 2 darili le K 4.— franko. 50.000 zadovoljnih naročnikov.

Bratje Ježkovi, tovarna žitne in sladne kave, Hradišče u Král. Dvora, Cechy.

(354)

NESTLÉ-JEVA
moka za otroke
Poputno hranje za dojenčka, otroke in bolnike na letisku.
Vsebuje pravo planinsko mleko.
Škatlja K 1.80 v vsaki lekarni in drogeriji.

Poizkušnje Nestléjeve moke za otroke se dobivajo popolnoma zastonj pri Henri Nestlé, Dunaj I., Biberstrasse 82.

Atelje za steznike (moderce)

313

Ljubica Oehm,

Zagreb, Bogovičeva ulica 6

po 10 K in več dober komoden trpežen steznik,
po 20 K in več fin in trajno trpežen steznik povsem iz pravega francoskega materiala.

Martin Pernovšek

Telefon št. 5/VI. v Celju

izdeluje omare ledenice.

Produktivna zadruga ljubljanskih mizarjev

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tovarna na Glincah pri Ljubljani.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
portalna,
stavbena,
pohištvena
mizarska dela.

Prevzema kompletne oprave za
hotele,
kavarne, vile,
gostilne,
privatna stanovanja.

Izdeluje se v lastni najmodernejši opremljeni tovarni na Glincah in se jamči za solidno delo.
Proračune se dopošlje na zahtevo brezplačno in v najkrajšem času.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska delniška družba.
Podružnica: Ljubljana, Dunajska cesta 33.
Centrala: TRST. (384) Telefon števil. 100.

Mednarodna spedijska, spedijske in zacinanje vsake vrste, prevažanje blaga, skladišča, kleti. Prosta skladišča za redni užitni podvrženega blaga. Najmodernejši opremljeni podjetje za selitve in prevažanje pohištva v mestu in na vse strani s patentiranimi pohištvenimi vozmi. — Shranjevanje pohištva in blaga v suhih posebnih skladiščih. Omotanje itd. — Spedijski urad, generalni zastop in prodaja vozniških listov: „Dalmatije“ delniške parobrodne družbe v Trstu. — Brzovozne proge Trst-Benetke in obratno, ter Trst-Ancona parobrodne družbe D. Tripovich & Co., Trst, Avstrijskega Lloydja, Cunard-Line za I. in II. razr. Naročila sprejema tudi blagovni oddelek „Jadranske banke“.

Zmerne cene.

CRESCENDO PORTIS

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI.
PORODNIŠNICA.

LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
SEF · ZDRAVNIK · PRIMARIJ · DR. FR. DERGANČ

PFAFF šivalni stroji

PUCH kolesa najboljša v Evropi
IGN. VOK 375
največja trgovina šivalnih strojev in koles, ter posameznih delov
Ljubljana, Sodna ulica 7
zraven sodnije.

SAMO K 10-

stane v Prvi gorenjski razpošiljalnici IVAN ŠAVNIK, Kranj št. 154.

4 1/2 m volnena blaga za eno fino žensko obleko v poljubni barvi,
1 zelo fini robec za na glavo,
3 lepi žepni robci iz šifona,
2 para močnih ženskih nogavic,
1 svilnat pas in še več drugih različnih stvari za povrh.
Ista množina še boljše vrste K 15.
Ista množina najboljšje vrste K 20. 283

Solidno ugledno domače podjetje!

Pozor! Svoji k svojim! Pozor!

Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba
PETER WERNIG
družba z omejeno zavezo

v Borovljah, Koroško.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Cenike, brošure, knjige itd. natisne elegantno in okusno ter najceneje

Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

Kdor želi svojo sedanjo negotovo in slabo plačano službo zamenjati z boljšo, išče dobrega in lahkega postranskega zasluzka, uživa ugled in zaupanje pri svojih prijateljih in znancih,
kdor se ne plaši pred akvizicijskim poslom, če se mu dobro izplača,
ta naj nemudoma sporoči svoj naslov pod »Poštni predal 47« Ljubljana. 329

F. Pečenko, Trst

Scala Belvedere 1. ima vedno v zalogi najboljše likerje in 332 vsakovrstna vina.

Zavod za pranje in likanje 278

Hartmann & Co.

Lastnik Josip Hallegger Trst, Via Zonta št. 8. Telefon št. 765.

Podružnica v Grado: Vila „Marija“.

Velika zaloga dalmatinskih vin

J. Matković v Celju.

Najboljše blago! 296 Najnižje cene!

J. Kafka, Zagreb

Meduličeva ulica št. 18 umetni in trgovski vrtnar.

Cenik o cveticah, semenih, sadnem in okrasnem drevju zastoj in poštne prosto. 364

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopr napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. št. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V treh tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 K in po 3K. Pošlja se tudi po pošti. Izorno sredstvo za rast las.

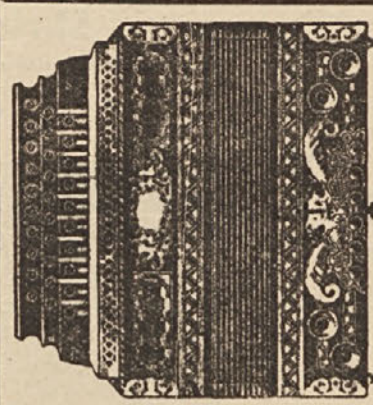
Za gotovost se jamči. Zadoštuje samo ena steklenica. 2 Spričevala na razpolago.

Najboljše

sredstvo zoper stenice in drugi mrčes je

„Morana“

„Morana“ uničuje temeljito stenice in njihovo zalego. Naroča se pri M. Škrinjar, Trst, Via Ferriera 37/L. 200 gramov stane 1 K. 117 Pri večjih naročilih popust, trgovcem rabat.

Kdor bi dobil rad resnično dobro ročno harmoniko ali gramofon po ceni, obrne naj se naravnost na izdelovalnico

Vincenc Simonič

Sv. Urban 112 pri Ptuj (Štajersko).

Ugodni mesečni pogoji! (373)
Ceniki na zahtevo zastoj!
Popravila se ugodijo točno!

Vsakdo mora zadeti!

400.000 in 200.000 fr. znašajo glavni dobitki turških srečk.

6 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta. 475.000 oziroma 375.000 kron, oziroma frankov in lir znašajo vsakoletni glavni dobitki skupine (379)

5 oziroma 3 izbornih srečk.

13 ozir. 9 žrebanj vsako leto! Prihodnje žrebanje 1. avgusta.

Mesečni obrok od 4 K naprej. Za naročnike so določene nagrade in premije! — Pojasnila in naročila sprejema: **Glavno zastopstvo srečkovnega oddelka češke industrialne banke v Pragi, Ljubljana.** — Naslov za pisma: **Srečkovno zastopstvo Ljubljana 3.**

EGON SUBOTICH, spediter

Trst, Via Valdirivo št. 13, transitno skladišče v prosti luki. Ugodni in kulantni pogoji.

Važno za „Sokole“!

Ravnokar sem dobil jako lične zletne znake. Cena 60 v.

Ker sem edini pooblaščenec od „Slovenske Sokolske Zveze“, sem prepričan, da bodejo brati „Sokoli“ segali po istih, osobito pa še, ko je polovica čistega dobička v prid „Slovenski Sokolski Zvezi“. Pri naročilu več komadov dam primeren popust. Se priporoča

MILKO KRAPEŠ, urar in trgovec, Ljubljana, Jurčičev trg št. 3.

Na debelo in drobno!

Tovarniška zaloga perila in izdelovalnica zavratnic

Engelbert Skušek

v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 7

se slavnemu občinstvu najuljudneje priporoča
Pismena naročila z obratno pošto.

Pozor stavbeniki! Pozor občinstvo!

Izgotovljene štedilnike

solidno domače delo, prodaja po jako nizkih cenah 254

Rudolf Geyer, ključarski mojster, Ljubljana, Cesta na Rudolfovo železnico 10.

priporoča tudi vsa v stroko spadajoča dela, vrtni, stopniščne in balkonske ograje, rastlinjake itd., ter vsa popravila.

Izgotovljene
obleke
za moške in otroke
po znižanih cenah pri
„Škofu“
Pred Škofijo št. 3
Ljubljana.

100.000
parov
sandalov

v vseh velikostih, v lepi rjavi barvi, jamčeno iz najboljšega materiala. Izdelanih, se pošljejo natančno po podobi in v zdravstveni fazoni po povzetju. Cena paru sandalov je: otroškim št. 21-25 K 3-70, dekliškim št. 26-28 K 4-50, deškimi št. 29-34 K 5-50, ženskim št. 35-42 K 6-50, moškimi št. 40-46 K 7-50. 385
Za naročilo zadošča mera v centimetrih ali napoved številke. Razpošilja po povzetju po največja kršćanska firma za razpošiljanje sandalov

FRAN HUMANN, Dunaj, II. okraj, Aloisgasse Nr. 3/a, 16.

**Ni vsak kavin
pridatek
: Franck !**

Obstoji samó le en Franck! in sicer
zarés pravi s kavini mlinčkom kot
tovarniško znamko. 321

Najstarejša domača zlatarska tvrdka
25 letni jubilej obstoja leta 1914.

Raznovrstna zaloga vseh zlatarskih predmetov in ur.

Ure z lastno znamko „TUP“.

Popravila in nova dela ter poročne prstane izdelujemo
v lastni delavnici z električnim obratom.
Najnižje cene. Vestna in točna postrežba. Ceniki zastoj.

LUD. ČERNE 345
juvelir, trgovec z urami ter zaprisežen sodni cenilec.
Ljubljana, Wolfova ulica št. 3.

Skrivalnica.

Kje je voznik?

Rešitev skrivalnice v zadnji (27.) številki: „Kje je moj gospod?“ je: Postavi sliko na glavo. Gospod s cilindrom na glavi koraka med vejevjem in prvimi levimi kolesom.

Fotografske aparate
in vse v to stroko spadajoče potrebščine ima v zalogi 933
fotomanufaktura in drogerija
„ADRIJA“
oblastv. konces. prodaja strupov
v Ljubljani,
Šelenburgova ulica šte. 5.
Temnica na razpolago.

Zunanja naročila z obratno pošto. Zahtevajte cenike.

Zajamčen uspeh, drugače denar nazaj!

Zdravniška izjava, da zanesljivo učinkuje, razentega je
tisoče zahvalnih pism na ogled.

Bujne, lepe, trdne prsi

dobite, če rabite med dr. A. Rixovo prsno kremo,
jamčeno neškodljiva, oblastveno preiskana, za
vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. Zunanja
raba. Edina prana krema, ki je zaradi izredno
velike učinka prodajajo tudi lekarne, dvorne
parfimerije itd. Poskušna pušica K 3-1, velika
pušica, ki zadošča za uspeh, K 8. Razpošiljatev
strogo zaupna. Kosm. dr. A. Rixov Laboratorij,
Dunaj, IX., Berggasse 17/O. Zaloge v Ljubljani:
Lekarna „pri Zlatem Jelenu“, parfimerija A. Kane
in drogerija „Adrija“. 365

**Najboljši so danes
Gritzner šivalni stroji!**
Prednost: Šiva tudi nazaj; pouk brezplačen.

Garancija 10 let.
Krogličen tek (Kugellager).
V rabi jih je že 2 1/2 milijona.
Zahtevajte cenik!

Stroj veze, maši nogavice in perilo.

Edino zastopstvo vseh specialnih
strojev za šivanje

Josip Petelinc, 307

Sv. Petra nasip št. 7 (za vodo
poleg gostilne pri fajmoštru).

Trgovina z usnjem

na debelo in drobno

K. A. Kregar,

Ljubljana, Sv. Petra c. 21-23.
Telefon 96. 237

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fondi K 65.000.000.—.

Izplačane odškodnine in kapitalije K 129.965.304/25.

Dividend se je doslej izplačalo nad K 3.000.000.—.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slov. narodno upravo. 62

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraz-
novrstnejših kombinacijah, pod tako ugodnimi pogoji,
kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno
zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se
vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim ško-
dam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in naj-
kulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje. —
Zavaruje tudi proti vlamu.

Vsa pojasnila daje: Generalni zastop vzajemne
zavarovalne banke „Slavije“ v Ljubljani.

**Pri dirki K. S. K.
„Ilirija“
7. junija 1914**

GORČEVA KOLESA

PRVA
dospela
na cilj.

Gorčeva kolesa, ki so cena
in trpežna ter lahno tekoča
se prištevajo med prvo-
vrstne in najboljše izdelke
monarhije in kot taka vredna
zasluženega priznanja, ter
vsestranskega priporočila
prve in res domače tvrdke

A. GOREC, LJUBLJANA
specijalna trgovina s ko-
lesi, pnevmatiki in deli,
Marije Terezije c. 14
(„Novi svet“, nasproti Kolizeja).
Zahtevajte prvi slovenski cenik
brezplačno. 326

KMETSKA POSOJILNICA 4 3/4% **LJUBLJANSKE OKOLICE**
r. z. z. n. z. v Ljubljani,
obrestuje hranilne vloge po brez vsakršnega odbitka. 45

Stanje hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno naložen denar. Rezervni zaklad: nad pol milijona.

Zahtevajte takoj brezplačno vzorce.

10.000 metrov
volnenega in pol-
volnenega

blaga

razpošilja globoko pod ceno

R. Miklauc
Ljubljana 3.

Krste

(Rakve)

lesene in kovinaste, okraski za krste, pregrinjala za mrtvaške odre, blazine, čipke, čevlje, oblačila, kakor tudi vse druge pogrebne potreščine so najceneje pri Fr. Margolius, Beljak (Koroško). Iščem solidne zastopnike. 33

V. Schramm, Celje
sodnijsko zapriseženi izvedence

izdelovalec godal.

Najcenejši nakupni vir za godala in dele. Najfineše koncertne strune. — Popravila točno in najcenejše. Kupuje in zamenjava stare gosli in čela. 295

Edina primorska tovarna dvokoles „Tribuna“

Gorica, Tržaška ulica šte. 26.

Zaloga dvokoles, šivalnih in kmetijskih strojev, gramofonov, orchestrionov itd. 18

F. BATJEL, Gorica, Stolna ul. šte. 2-4.

Prodaja na obroke. Ceniki franko.

Lovsko povrtno in žepno
obrambno orožje

ne kupite nikjer ugodneje kakor pri svetovno znani

tovarni za preciznijske puške JOS. WINKLER v Borovljah (Koroško).

Vsaka poprava, novo kopito in nabijalne toke popravlja hitro, trpežno in prav poceni. Moj glavni cenovnik I. T. pošljem na zahtevo resnim reflektantom zastonj.

A. ZANKL sinovi

tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja v Ljubljani 85

priporočajo

oljnate barve, fasadne barve za hiše, kranjski firnež, karbolinej za les, karbolinej za drevesa, mavec (gips) za podobarje in stavbe, čopiči za vsako obrt, kakor tudi vseh vrst mazila in olja za stroje

Zahtevajte cenike,

Oglas.

Podpisani naznanjam slav. občinstvu, da sem oblastveno avtoriziran za izvrševanje vseh stavbenih del, kakor tudi stavbnih načrtov in proračunov. ELER IVAN, stavbeni podjetnik v Miljah - Muggia — Istra. 83

Svetovno znani čevlji sedanosti z znamko

„The Komfort Shoe“

so in ostanejo vedno najboljši in najcenejši.

Edina zaloga

JOS. SIMA, Ljubljana

Kongresni trg št. 6. 348

Ceno posteljno perje!

1 kg sivega dobrega puljenega 2 K; boljsega 2-40 K; prima polbelega 2-80 K; belega 4 K; belega puha 5-10 K; vefinega snežobelega, puljenega 6-40 K, 8 K; puha sivega 6 K, 7 K; belega, finega 10 K; najfinejši prsni puh 12 K.

Zgotovljene postelje iz gostinčnega rdečega, modrega, belega ali rumenega nankinga, pernica 180 cm dolga, 120 cm široka, z dvema glavnicama, 80 cm dolgi, 40 cm široki, polnjena z novim, sivim, prav stanovitnim puhaštim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; posamezne pernice 10, 12, 14 in 16 K, zglativce 3, 3-50 in 4 K. Pernica 200 cm dolga, 140 cm široka 13, 14-70, 17-80, 21 K, zglativca 90 cm dolga, 70 cm široka 4-50, 5-20 in 5-70 K, spodnja pernica iz močnega, črtastega, gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka 12-80 in 14-80 K. Razpošilja se po povzetju, od 12 K naprej franko. Lahko se franko zamenja, za neugajajoče se vrne denar.

S. BENISCH, Dešenice 180, Češko.

Natančnejši cenik gratis in franko. 20

Čuvajte se peg!
Vaše obličje

bo krasno, čisto in fino kakor alabaster. Pike, pege, izpuščaje, rdečico obličja in nosu, sive in rumene lise in vsak neprijeten nedostatek odstrani z jamčeno v 6 dneh „Vladicca balsamin“. Steklenica K 2-50. Rationell bals. mlo K 1-20. Učinek je opaziti že po enkratni rabi.

Neprijetne dlačice

z obličja in rok odstrani trajno in brez bolesti v 8 minutah edini z jamčeno neškodljiv „Sattymmo“. Steklenica K 2-50.

Bujno polnost-krasno
oprse

doseže vsaka slabotna dama v treh tednih. Učinek z jamčen. Neštevilni zahvalni in priznalni dopisi zdravnikov in dam so na razpolago. Uspeh se vidi že v 6 dneh. Edino krepično in osvežujoče sredstvo. Cena 1 steklenice univerzalnega sredstva Et - Admille z navodilom 5 K. K temu posebni kremni izvleček „Vladicco“. K 2-—.

Nikako izpadanje las, nikake luskin!

Poarine lasna mast

oživlja in krepi lasne korenine tako, da se lasje in brki krepijo in dobivajo krasno rast. Uspeh z jamčen. Lonček 4 K, manjši 2 K. Prodaja in razpošilja edino ord. kosmetični laboratorij

W. Havelka, Praga-Vršovice št. 752.

Tisoč in tisoč priznanj in zahval.

(Pozor na razna iz tujine priporočena slaba in draga sredstva.) Za uspeh naših izdelkov se jamči.

FRANC RUPNIK

priporoča p. n. občinstvu svojo 324

: krojaško delavnico :
v Trstu, Via Gepa št. 10, I. nad.

Izdeluje obleke iz prvovrstnega domačega in tujega blaga kakor tudi vsakršne uniforme. Ugodni pogoji za mesečne obroke. — Zmerne cene

Ne zamudite!

Sedaj spomladi rabiti

Salvator kremo,
Salvator milo,

314 Salvator puder

da ohranite svojo lepo polt. Cena komadu K 1-—.

S. MITTELBACH, ZAGREB.

Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in parfimerijah.

Zobozdravniški in zobotehnični atelijé

se priporoča p. n. občinstvu za zobozdravniška in zobotehnična dela. Atelijé odgovarja najmodernejšim zahtevam higijene in je opremljen z najnovejšimi iznajdbami na polju zobotehnik. Vsako tako zdravljenje zob vrši se brez bolečin. 304

Cene zmerne, za revnejše tudi primeren popust. Ordinacijske ure od 8. zjutraj do 6. ure zvečer.

Ljubljana, hotel pri Maliču,
nasproti glavne pošte.

500 kron

Vam plačam, če ne odstrani moj uničevalec korenin Ria balzam Vaših kurjih oči, bradavic, otiščancev v treh dneh brez bolečin. Cena enemu lončku z jamstvenim listom K 1-—, 3 lončki K 2-50. Stotine zahvalnih in priznanih pisem.

Kemény, Kaschau (Kassa) I. Postfach 12/44. (Ogrsko.)

Velika zaloga
špecerijskega blaga
špirta, žganja,
moke, otrobov
in
koruze.

Franc Babič
Ljubljana, Dolenjskac. 2 in 14.

Na drobno
in na debelo.

ProPaar

Telegram z Dunajal
Za par K 8.

50.000 parov
komisnih čevljev,

ki so ostali zaradi prekasne dobavitve, sem se odločil čevlje, ki so pripravni za najhujše napore, razpošiljati par po

KOMMISSCHUHE

Postavno zavarovano.

lastni ceni K 8-—.

Čevlji so iz najboljšega sirovega usnja, z močno zbitimi podplati, pete z železom podkovane in usnjenim jermenom. Ti čevlji so najtrdnjši in zaradi tega še posebno priporočljivi za planinske dežele. Pri naročilu zadošča napoved mere v centimetrih ali številka. Zamenja dovoljena. Razpošilja po povzetju krščanska izvozna trgovina čevljev 258

FRANC HUMANN c. kr. trg.-sod. vpisana firma Dunaj, II., Alostgasse št. 3/76
Za prepodajalce tncat 90 kron.

Na prvi pogled

opaziš na fini izdeljavi, da je blago od največje ljubljanske trgovine z urami, zlatino in srebrnino.

Krasna izbira birstanov, obeskov, vehinjskih ur, stenskih

Prva eksportna tvrdka

F. ČUDEN

Tovarniška znamka „Union“.

Ljubljana 199 - Prešernova ul. 1.

Tvrdka F. Čuden je samo Prešernova ul. 1, in že 10 let nima na Mestnem trgu podružnice. Zahtevajte nov cenik zastonj. (380)

Predmeti sezije

so žepne budilke brez ali z radijem, ure v zapestnicah, moderni manšetni gumbi, spone itd.

ljantov, uhanov, prrižic, modernih kuuur itd.

Hotel „AVSTRIJSKI CESAR“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 5 se slav. občinstvu toplo priporoča. (371)

Opatija!

Sobe za letovišarje se dobe po zmernih cenah blizu Voloske, 5 minut od morja. Postaja električne železnice. Zdraviliške pristojbine prosto. — Krasen razgled po cellem Kvarneru. — Marija Rupnik, Pre-luka, p. Volosko. (378)

Hotel, restavrant 'Victoria' Portorose
M. NEDWED, hotelir.
Podružnica: Trst, Campo Belvedere 3. (344)

Miramar

pri Trstu, hotel Bellevue, nanovo urejen, oddaljen tri minute od gradu Miramar. Morsko kopališče Grijan. Elegantne sobe. Celotna oskrba. 353 V. BENDA, hotelir.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Dunajska cesta 17 priporoča svojo bogato zalogo šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen). (13)

Brezplačen ponk v ve-zenju.

Tovarna v Lincu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštne prosto.

Priporoča se brivnica **E. FRANCHETTI** Ljubljana, Sodna ul. 2. (348)

SSSSSSSSSS

Modni kamgarn, modni ševijot, lovsko sukno, fino črno blago, različni suk-neni ostanki po zelo znižani ceni pri tvrdki

R. Miklauc
Ljubljana (12)
Stritarjeva ulica šte. 5

ZZZZZZZZZZ

Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

== Dobro in ceno kupite v ==
specialni modni trgovini za gospode in dečke

J. KETTE, LJUBLJANA,

Franca Jožefa cesta 3

klobuke, slamnike, 31
čepice, kravate,
srajce, drugo perilo
itd. itd.

!! Največja kolesarska tekma c. in kr. avstro-ogrskce armade !!

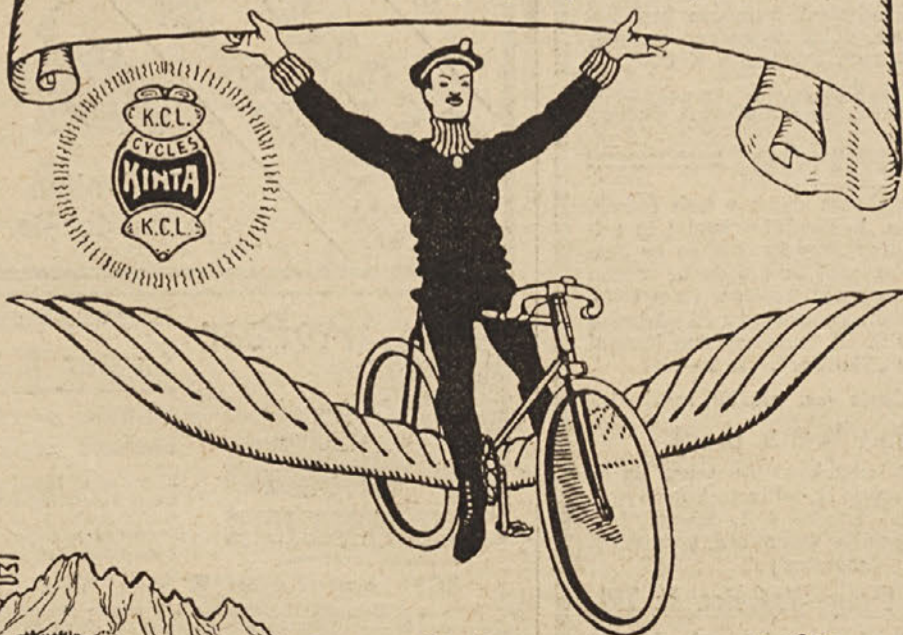
Tekma častnikov: Prvi

Tekma moštva: Prvi

na „KINTA“ kolesu

K. ČAMERNIK & Ko.

Specijalna trgovina s kolesi, motorji, avtomobili in posameznimi deli. Mehanična delavnica in garaža. Ljubljana, samo Dunajska cesta 9-12.

Kupujte pri tvrdkah, ki oglašajo v „Slov. Ilustrovanem Tedniku“ in sklicujejo se pri nakupovanju na „Slov. Ilustrovani Tednik“.